

Hatékonyabb és olcsóbb szolgáltatásokat az egészségügyben

Látszatcsökkentés, marad az ágyszám

Megyei sürgősségi kórház

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Az egészségügyi miniszter kérésére a kormány jóváhagyta a 2023–25-ös időszakra vonatkozó tervet a kórházi ágyak számának 119.579-ről 117.284-re való csökkentéséről országos szinten. A terv szerint az egészségbiztosítási pénztárak július elsejétől 2.205-tel kevesebb kórházi ágyra köthetnek szerződést orvosi szolgáltatásokra az állami és a magánkórházakkal, szanatóriumokkal, preventóriumokkal.

Az intézkedés céljaként a hatékonyabb és olcsóbb orvosi szolgáltatást jelölték meg, amelynek biztosítását a szakellátás és a családorvosi ellátás megerősítésével képzik el. Egyes központi lapok katasztrófaéretté írnak az elfogadott terv hatásáról.

– *Hogyan vélekedik erről dr. Vass Levente, az egészségügyi minisztérium államtitkára?*

– Az ágyszámstratégiát 2011-ben az RMDSZ által vezetett szakminisztérium vezette be a romániai egészségügyi rendszerbe. Ezzel

(Folytatás a 4. oldalon)

Bodolai Gyöngyi

Ne feledje idejében
megújítani
előfizetését!
Ha előfizet,
biztosan
kézhez kapja,
féláron!

A ceruza, a színek
és a gyurma
bűvöletében

A marosvásárhelyi Művészeti Szakliceum ötödikes képzőművészeti osztályába június 7–8-án lehet felvételizni, ezt megelőzően szombatonként felkészítőket tartanak a jelentkezőknek.

2.

Magányos idősek,
betegek
szolgálatában

A magukra maradt idősek, ágyhoz kötött betegek úgy várják a Caritas apólit, mint az angyalt, hiszen elbeszélgetnek velük, érdeklődnek, hogy mi történt a legutóbbi találkozás óta, hogy vannak az unokák.

5.

A kórházi étel is
lehet ízletes
és mutatós

Azárt, hogy a pácienseknek ízlik, és szívesen fogyasztják el a kórházi kosztot, annak is elejét vesszük, hogy a hozzátartozóiknak otthonról kelljen behozniuk az ételt.

7.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Az Optika Optofarm újabb akciót hirdet minden

nyugdijas ügyfele számára:

50%-os kedvezményel

kaphatók a közellátó műanyag monofokális lencsék

2023. május 31-ig.

Keressen minket

Marosvásárhelyen, Szászrégenben és Szovátán!

Előjegyzésért hívja a **0265-212-304-es telefonszámot!**

Aktuális

Rendes ember

Antalfi Imola

Vannak vidékek ahol/a fölösleges/kutya- s macskakölyköket/vízbe ölik vagy elevenen/eltemetik/de mielőtt még a szemük/kinyílt volna/de mielőtt még a szemük/kinyílt volna/ – írta 1974-ben Kányádi. Ma sincs ez másképp. Csak épp nem szeretünk beszélni róla.

A kóborkutya-ügy kissé visszazorolni látszik a jelenlegi, súlyos gazdasági problémák mellett, de azért továbbra is sürgős, kulturált, humánus megoldásra vár. Úgy tűnik, a kényszerhelyzetben levő önkormányzatok valamiképpen megpróbálnak a jogszabályoknak megfelelni, így aztán az utóbbi hetekben számos helyi közgyűlés határozatot fogadott el, amelyek lényege, hogy vagy menhelyet létesítenek a gazdátlan állatoknak, vagy szerződést kötnek egy illet működtető szolgáltatóval. Ezzel mosták is kezeiket. A probléma ugyanis sokkal összetettebb. Egyrészt egy állatmenhely létrehozása, fenntartása rengeteg pénzbe kerül, és erre jó hazai szellemben azt szokták mondani, hogy nem prioritás, míg megoldatlan a szegények, betegek, idősek, gyermekek, koldusok stb. helyzete. Ebben a nagy szűkösségekben pedig nem jut pénz az állattjöléti törvények alkalmazására. Másrészt sintérszolgálatra szakosodott cégekből kevés van. Az csak természetes, hogy gondoskodni kell a nehéz helyzetben levőkről, de ez nem jelenti azt, hogy egyéb területeken nem kell betartani a jogszabályokat. A problémák nem vagy-vagy, hanem is-is megoldásokat igényelnek. Ezért van mindenre kiterjedő törvénykezés,

(Folytatás a 3. oldalon)

MÁJUS

11., csütörtök

A Nap kel
5 óra 54 perckor,
lenyugszik
20 óra 44 perckor.
Az év 131. napja,
hátravan 234 nap.

IDŐJÁRÁS

Változékony
Hőmérséklet

max. 19 °C
min. 8 °C

**Isten éltesse!*

Ma FERENC, holnap PONGRÁC napja.
PONGRÁC: a görög Pankratész név latin Pancratius formájából származik, a jelentése mindenható erő.

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2023. május 10.

1 EUR	4,9221
1 USD	4,4922
100 HUF	1,3265
1 g ARANY	293,1146

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Megyei hírek

Búcsú Maroskeresztúron

Május 13-án, szombaton 12 órakor a maroskeresztúri római katolikus templom és egyházközség a Szent Kereszt megtalálása búcsú ünnepét tartja. Az ünnepi szentmisét és a szentbeszédet Szakács Endre marosvásárhelyi lelkész, örmény katolikus általános helynök mondja.

100 éves a nagysármási adventista egyház zenekara

A Hetednapot Ünneplő Adventista Egyház nagysármási gyülekezete zenekarának 100 éves évfordulóját ünnepli június 3-án. A hálaadó ünnepség 11 órától kezdődik az adventista imaházban. A rendezvény meghívottai: Novák Levente szenátor, Péter Ferenc megyei tanácselnök, Soós Zoltán, Marosvásárhely polgármestere, Bodó Előd Barna, Mezőpanit polgármestere, a mezőbándi RMDSZ-kerület elnöke és Bartha Mihály megyei tanácsos, kerületi ügyvezető elnök – tájékoztató Trombitás Jolán, Nagysármás alpolgármestere.

Civil kávézó

A civil szervezetek vására keretében ún. civil kávézóba hívják az érdeklődőket május 11-én 16 és 18 óra között a marosvásárhelyi Bernády Házba, ahol civil szervezetek, hatóságok és intézmények képviselői, újságírók és állampolgárok beszélgetnek az elmúlt 20 év eredményeiről és örömeiről, a köz- és magánszféra közötti valódi partnerségről, valamint a civil szervezetek közötti partnerség jelentőségéről a közösségfejlesztésben, továbbá a vissza nem térítendő alapokhoz való hozzáférés fontosságáról – tájékoztató Koreck Mária, a Divers Egyesület elnöke.

Gyűjtők kiállítása és vására

A Maros Megyei Bélyeggyűjtők Egyesülete május 13-án, szombaton 7.30 és 14 óra között a marosvásárhelyi Mihai Eminescu Ifjúsági Házban megszervezi a gyűjtők vásárát, ahol bélyeg-, régiség-, pénzérme-, műkincs-, jelvény- és térképgyűjtők állítanak ki.

Kezdődik az LII. Marosvásárhelyi Zenei Napok koncertsorozata

Május 11-én, csütörtökön 19 órakor szimfonikus hangversennyel kezdődik az LII. Marosvásárhelyi Zenei Napok rendezvénysorozata a Kultúrpalota nagytermében. A Román Televízió Marosvásárhelyi Stúdiójával közösen szervezett hangversenyen a Marosvásárhelyi Állami Filharmonia szimfonikus zenekarát Anton Shaburov vezényli, szólót játszik Josu de Solaun egyesült államokbeli zongoraművész. Műsoron: Csajkovszkij és Rachmaninov-művek.

Tűz Nagysármáson

Szerdára virradóra Nagysármáson a Mező utcába, egy égő lakóházhoz riasztották a tűzoltókat. A tetőszerkezet lángba borult, és körülbelül 150 négyzetméternyi felületen égett le. A tűzoltóknak sikerült megfékezni a tüzet. Áldozatok nem voltak – közölte a katasztrófavédelmi felügyelőség.

Hírszerkesztő: Mezey Sarolta

Felkészítők a marosvásárhelyi Művészeti Szaklíceum ötödik osztályába
A ceruza, a színek és a gyurma bűvöletében

Jövő hónap közepe táján méretnek meg az általános és a középiskolák végzősei – az érettségizők kompetenciavizsgái június 12-én, a nyolcadikos írásbelik 19-én kezdődnek –, a tehetséggondozást végző tanítványokban azonban már hamarabb megkezdődik a diáktoborzás. A marosvásárhelyi Művészeti Szaklíceum ötödikes képzőművészeti osztályába június 7–8-án lehet felvételizni, ezt megelőzően szombatonként felkészítőket tartanak a jelentkezőknek. A részletekről Bantta Annamária képzőművész, az iskola tanára tájékoztatót.

Nagy Székely Ildikó

– Elsősorban kiknek ajánlott ez a szak?

– Három típusú gyerekekre is számítunk: az olyanokra, akik inkább rajzolni szeretnek, grafikában gondolkodnak, a színek világa nem vonzza annyira őket, illetve azokra, akik örömmel kevergetik a színeket, játszanak az árnyalatokkal, a harmadik kategóriába pedig a formavilág iránt érdeklődő gyerekeket sorolnám, akiknek kedvenc időtöltésük a gyurmázás, bennük ugyanis a szobrá-

szatra vagy a kerámiára rejtőzhet hajlam. Az elemi osztályos rajz- és kézimunkaórákon, valamint a különböző táborokban már valamennyire észrevevődik, ha egy gyerek kitartóan rajzol vagy festeget, jól érzi magát az alkotás tudatállapotában. De azoknak az ötödik osztályba készülőknek is ajánlom ezt a szakot, akiknek színes a fantáziájuk, tele vannak új ötletekkel, amelyeket szívesen megjelenítenének.

– Mikor és hogyan zajlanak a felkészítők?

– Két alkalmon lehet még részt venni, május 13-án és 20-án, a foglalkozások délelőtt 9 órától délután 2 óráig tartanak a Mărăști utca 8A alatti épületben. A cél, hogy felfigyeljünk a kis tehetségekre, illetve olyan szakmai titkokat tárjunk fel előttük, amelyek megkönnyíthetik a két vizsgából álló felvételit. A foglalkozások első felében a rajztudást vizsgáljuk meg, ezért a résztvevőknek egy ceruzarajzot kell elkészíteniük. A téma – akárcsak a vizsgán – egy csendélet, amelyen például egy üveg és egy gyümölcs látható. Ilyenkor a gyerekek arányérzékére, megfigyelőképességére és arra is odafigyelünk, hogy hogyan satíroznak, a szürke hányféle árnyalatát ismerik. A felkészítő második felében a festést gyakoroljuk. A felvételi vizsga forgató-

könyvét követve egy dinamikus kompozíciót kérünk a diákoktól, amelyen erőteljes mozgásban lévő – táncoló, szaladó stb. – emberi alakok láthatók. Ilyenkor megnézzük, hogyan keverik a színeket, van-e sajátos esetvonásuk, mennyire kitartóak, türelmesek, és közben pár „csele” is megtaníttuk őket, ami a vizsgán minden bizonnyal a hasznukra válik. A felkészítőre egy vastagabb lapú, A3-as rajztömböt, jobb minőségű ceruzát, vízfestéket vagy temperát, ecseteket, illetve egy vízszelvényes és rongyot vagy papírzsebkendőt kell magukkal hozniuk a gyerekeknek.

– Milyen szaktantárgyakat tanulnak majd a jövőbeli ötödikesek?

– Heti két-két óra rajz, festészet és szobrászat szerepel a tantervben, ugyanakkor művészettörténet-órájuk is lesz.

– Mekkora az érdeklődés a képzőművészet szak ösztől induló kilencedik osztálya iránt?

– Jövő héten, május 17–19. között zajlanak a tehetségvizsgák erre a szakra. Túljelentkezés van, 44-en szállnak versenybe 24 helyért. A mi diákjaink mellett sokan jönnek más iskolákból, mi több, más megyéből is van jelentkező. Ez számunkra egyfajta megerősítés.

LVA
LIGA VALORIS ARTEI

SZERETSZ RAJZOLNI, FESTEGETNI ÉS GYURMAZNI?

Gondolkozol, hogy milyen iskolában kezdenéd az V. osztályt?

Akkor itt a **MEGOLDÁS:**
a Marosvásárhelyi Művészeti Szaklíceum!

Felkészítő: Május 6, 13 és 20-án 9 órától - 12 óráig.
Helyszín: Mărăști utca, 8A, Marosvásárhely.
Felvételi: Június 7 - 8.
Érdeklődni lehet az iskola titkárságán,
Tel. 0365 882 693.

RENDEZVÉNYEK

17. Múzeumok éjszakája

Mintegy harminc helyszín közel száz rendezvényre várja május 13-án, szombaton a marosvásárhelyi, illetve az ide látogató kultúrbarátokat a Múzeumok éjszakája idei rendezvénysorozatának szervezőcsapata. A rendkívül változatos programot Ötvös Koppány Bulcsú, a Maros Megyei Múzeum igazgatója és Fülöp Tímea, a Kultúrpalota osztályvezetője, az esemény főszervezője e hét elején ismertette. A programokon karkötővel lehet majd részt venni, ami felnőtteknek 10, gyermekeknek, diákoknak és egyetemistáknak 2,5 lejbe kerül, a karkötőket bármelyik helyszínen át lehet venni. A múzeumi éjszakát követő napon, vasárnap Mikházán, a régészeti parkban zajlanak izgalmas múzeumpedagógiai tevékenységek, a tárházakban pedig tárlatvezetés lesz. A 17. Múzeumok éjszakája teljes programkínálata a Maros Megyei Múzeum www.muzeulmures.ro honlapján tekinthető meg.

Parádé és pompa – Rákász Gergely Marosvásárhelyen

Rákász Gergely világhírű koncertorgonista erdélyi turnéja keretében május 15-én, hétfőn 19 órakor találkozik a marosvásárhelyi közönséggel a Kultúrpalota nagytermében. A Lords of the Organ hatodik évada a Parádé és pompa nevet kapta, ezúttal pedig az orgona show-arcát mutatja be. A Gladiátorok indulójával az ókori Róma cirkuszaiba, Elgar Parádé és pompájával a királynő előtt tetszelgő angol tisztek elegáns felvonulásaira, Dvořák Largójával pedig az Újvilágba látogathat el a nagyérdemű. A koncerten bemutatják Rákász Gergely új, egyedi FUTURE ORGAN hangszerét, amely megjelenésében egy távoli galaxis felé induló űrhajót idéz, hangzásában pedig a legnagyobb katedrálisok szent csendjétől az ott felállított gígszi hangszerek morajló hangtömegéig mindent a hallgatók elé tár. A koncert vendégművésze Dénes Dorottya sepsiszentgyörgyi csellista, a Rákász Gergely Alapítvány fiatal tehetsége. Jegyek elővételben a Kultúrpalota jegypénztárában 40 lejért kaphatók.

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroska, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasag.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujasag.ro **E-mail:** nepujasag@e-nepujasag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

642357800076

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Csendőrökkel dulakodtak és képviselőket fenyegettek a parlamentnél az AUR szimpatizánsai

Csendőrökkel dulakodtak, és több érkező képviselőt megpróbáltak megfélemlíteni a képviselőház bejáratánál szerdán a nacionalista Románok Egyesüléséért Szövetség (AUR) szimpatizánsai, akiket George Simion pártelnök hívott tüntetni a parlament elé „Románia gyermekeinek” védelmében.

Az épület előtti járműforgalmat megbénító mintegy háromszáz tüntető a csendőrökkel dulakodva megpróbált behatolni a parlament épületébe. Több érkező képviselő – köztük Ludovic Orban volt miniszterelnök és Csoma Botond, az RMDSZ frakcióvezetője – azt állította, hogy a tüntetők leköpdösték, sértegették, illetve fenyegették őket.

A Digi24.ro hírportál beszámolója szerint szerda reggel az AUR parlamenti képviselői is a tüntetők között voltak. George Simion pártelnök a kerítésre kapaszkodva kiabálta, hogy joguk van tiltakozni, amikor „igazságtalan törvényeket próbálnak elfogadni”, de a csendőrök eltávolították a kerítésről.

„Szerencsésük, hogy (a tüntetők) ott-

hon hagyták a késeiket” – mondta Darius Pop, az AUR Máramaros megyei képviselője a Digi24 szerint.

A csendőrség előállított több tüntetőt, akik Ludovic Orbant leköpték, és zászlóruddal bántalmazták. Az AUR ifjúsági szervezetének vezetőjét a kormányország nem engedte be az épületbe, miután a biztonsági átvilágítás során négy, pisztolygolyónak látszó fémtárgyat találtak nála. Az AUR szerint a hölgy egy lögyakorlat után „emlékbe” vette magához a négy „veszélytelen, kilótt töltényt”.

Az AUR a parlament ülésén is botrányt keltett: a párt képviselői a szószék elé állva próbálták megakadályozni, hogy a plenáris ülésen napirendre tűzzék az általuk kifogásolt gyermekvédelmi jogszabály tervezetét. Az AUR szerint ugyanis a családjogi minisztérium nem megakadályozni próbálja, hogy a nincstelen családok gyermekei állami gondozásba kerüljenek, hanem éppenséggel ki akarja szakítani őket a családjukból, és – a nyugati gyermekvédelmi hatóságok intézkedéseire hivatkozva – azzal riogatja híveit, hogy a „szegényektől el fog-

ják venni a gyermekeket, és eladják őket”. A kormány januárban fogadta el és terjesztette a parlament elé a nehéz anyagi helyzetben lévő családok támogatását és a korai iskolaelhagyás, a „család és a gyermek elválasztása” megelőzését célzó, egy „országos gyermekfigyelő rendszer” létrehozásáról rendelkező törvény tervezetét.

A tervezet általános vitáját az AUR tiltakozása ellenére a képviselőház lezárta. A szenátus által már korábban megszavazott törvénytervezetet a képviselőház szerdán 222 szavazattal 40 ellenében elfogadta, így a jogszabály rövidesen hatályba léphet, ha az államfő kihirdeti.

A többi parlamenti párt tiltakozott a megfélemlítési kísérletek ellen, és elítélte az általuk szélsőségesnek minősített AUR erőszakos megnyilvánulásait.

Az AUR szombaton Bukarestben Románia „kiárusítása”, idegen érdekek szolgálatába állítása ellen, „az ország javainak és a gyermekek” védelmében rendezett felvonulást, melyen a rendfenntartók szerint a párt mintegy tízezer híve vett részt. (MTI)

Magasabb bérekért tüntettek a pedagógusok

A romániai oktatási rendszer 350 ezer alkalmazottja számára követelt magasabb béreket és jobb munkakörülményeket a három országos szakszervezeti szövetség több ezer képviselője szerdán Bukarestben.

Az ország minden tájáról összesereglett érdekképviseleti tagok a kormány székháza előtti Victoriei téren gyülekeztek, majd területfoglalásuknak megfelelően, a korábban bejelentett felvonulás tervezett útvonalán elindultak a parlament felé, de félúton, az Egyetemi Könyvtárnál megálltak, mivel a parlamentnél a nacionalista Románok Egyesüléséért Szövetség (AUR) „szurkolói”

tüntettek, és a szakszervezetek nem akartak a csendőrökkel dulakodó AUR-os rendbontókkal közösséget vállalni.

A tanügyi szakszervezetek az elnapolt béremelések folyósítását, a bérpótlékok kifizetését, az ingázási költségek elszámolását, a letelepedési támogatás, illetve a munkaszerződésben megszabott pihenőszabadság biztosítását, a mégis ledolgozott napokért járó túlorapénz kifizetését követelték.

A tüntetők ugyanakkor azt is elvárják, hogy a kidolgozás alatt álló új közalkalmazotti bértörvény az oktatás társadalmi jelentőségét tükröző, az országos átlagbér szintjén kezdődő, valamint azt meghaladó bérkategóriákat állapítson meg a

tanárok számára. A tanügyi szakszervezetek az iskolai kiegészítő személyzet méltatlan helyzetét is hangsúlyozták, rámutatva, hogy a vágató infláció, az alapvető élelmiszerek negyven százalékos drágulása közepette a havi 2000-2400 lejes bérekből már nem lehet megélni.

A szakszervezeti vezetők bejelentették: ha követeléseiket a kormány nem teljesíti, május 22-től kezdődően általános munkabeszüntetést hirdetnek az oktatási rendszerben.

A parlament képviselőháza kedden fogadta el az új oktatási kerettörvényt. A jogszabály végső formájáról a szenátus dönt. (MTI)

A nukleáris együttműködés fejlesztéséről tárgyaltak Bukarestben

Románia és Dél-Korea nukleáris együttműködésének fejlesztéséről, valamint a Koreai-félsziget és a fekete-tengeri térség biztonságát érintő kérdésekről egyeztetett szerdán Nicolae Ciucă miniszterelnökkel Bukarestben az egynapos hivatalos látogatáson Romániában tartózkodó Han Duk Szu dél-koreai miniszterelnök.

Közös sajtóértekezletükön a dél-koreai kormányfő elmondta: a dél-koreai vállalatok érdekeltek abban, hogy részt vegyenek a cernavodai atomerőmű korszerűsítésében és bővítésében. Rá-

mutatott: Romániának és a nemzetközi közösségnek egységes és meghatározó választ kell adnia a Koreai-félsziget biztonságát rakéták kilövésével folyamatosan veszélyeztető észak-koreai provokációkra, és arról is megállapodott román hivatali partnerével, hogy együttműködnek Ukrajna békéjének mielőbbi megteremtésében és az ország újjáépítésében.

Nicolae Ciucă azt mondta, hogy kormánya bátorítja a dél-koreai cégek romániai zöldmezős beruházásait, amelyek elsősorban a megújuló energiára, a digitális technológiára és az élelmiszeriparra

összpontosulnak. A román miniszterelnök is a két ország közti nukleáris együttműködés fontosságáról beszélt, kiemelve, hogy a cernavodai 3-as és 4-es blokk üzembe helyezésén kívül Dél-Korea a kis méretű moduláris atomreaktorok (SMR) romániai fejlesztésében is érdekelt.

A kormányfői találkozó alkalmával a két ország tengeri kikötőinek hatóságai közötti együttműködésről írtak alá együttműködési megállapodást.

Az európai körúton lévő dél-koreai miniszterelnököt Klaus Iohannis államfő is fogadja Bukarestben. (MTI)

Az EP támogatja az EU csatlakozását az isztambuli egyezményhez

Az Európai Parlament képviselői szavazataikkal támogatták, hogy az Európai Unió csatlakozzon a nők elleni és a családon belüli erőszak megelőzéséről és felszámolásáról szóló isztambuli egyezményhez – tájékoztatott az uniós parlament szerdán.

Az európai parlamenti képviselők 472 szavazattal, 62 ellenszavazattal és 73 tartózkodással mellett támogatták az EU intézményi csatlakozását a strasbourgi székhelyű, 46 tagot számláló Európa Tanács által 2011 májusában megalkotott egyezményhez.

Az EU csatlakozása az isztambuli egyezményhez nem mentesíti a tagállamokat az alól, hogy maguk is ratifikálják azt – hangsúlyozták az EP-képviselők. Az egyezmény célja az erőszak megelőzése, az áldozatok védelme és az elkövetők büntetlenségének megszüntetése – hangsúlyozták. Az egyezményt 2019 márciusáig 46 ország és az Európai Unió írta alá. 2012. március 12-én Törökország ratifikálta elsőként, amit 2013-2019 között 33 ország – Albánia, Andorra, Ausztria, Belgium,

Bosznia-Hercegovina, Ciprus, Dánia, Észak-Macedónia, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Grúzia, Hollandia, Horvátország, Izland, Írország, Lengyelország, Luxemburg, Málta, Monaco, Montenegró, Németország, Norvégia, Olaszország, Portugália, Románia, San-Marino, Spanyolország, Svájc, Svédország, Szerbia, Szlovénia – követte. Az egyezmény 2014. augusztus 1-jén lépett életbe.

Az Európai Bizottság 2015 októberében arra a következtetésre jutott, hogy az EU-nak az egyezményhez való csatlakozása koherens uniós szintű keretet hozna létre a nőkkal szembeni erőszak elleni küzdelemhez, javítaná a megelőzést, valamint jobb védelmet és támogatást biztosítana az erőszak áldozatává vált nők és gyerekek számára. Az Európai Unió Bizottsága 2021-ben megerősítette, hogy az EU minősített többségi szavazással ratifikálhatja az egyezményt.

Következő lépésben az Európai Unió Tanácsa lezárhatja az EU csatlakozását az egyezményhez – tájékoztatott az uniós parlament. (MTI)

Ország – világ

Kiberbiztonsági kompetencia-központot avattak Bukarestben

A bukaresti Műszaki Egyetem campusában felavatták kedden az Európai Kiberbiztonsági Kompetencia-központot (ECCC), amely a kiberbiztonsággal kapcsolatos kutatás, valamint technológiai és ipari fejlesztés területére irányuló beruházásokat hivatott összefogni. Nicolae Ciucă miniszterelnök kiemelte: az ECCC-nek az Európa-napra időzített felavatása azt üzeni, hogy 16 éves uniós tagság után az Európai Unió az intézményrendszer szintjén is jelen van már Romániában, hiszen ez az első európai uniós ügynökség az országban. Az ECCC támogatni fogja az innovációt és az iparpolitikát a kiberbiztonság területén, uniós projekteket fog kidolgozni és koordinálni, és a tagállamok által kijelölt nemzeti koordinációs központok hálózatával együttműködve végzi majd a tevékenységét. (MTI)

Az RMDSZ marad a kormányban

Az RMDSZ nem fontolgatja a kormányból való kilépést, nincs is rajta ilyen irányú nyomás – nyilatkozta a szövetség szenátusi frakciójának vezetője. Turos Lóránd szerint a sajtóban kedd délután megjelent információ, miszerint az RMDSZ a kormányból való kilépést fontolgatja, téves. Közölte: az RMDSZ másfél évvel ezelőtt vállalta a kormányzást partnerei mellett, vállalva minden kockázatot és felelősséget. „A koalíciós vezetők kedden megerősítették, hogy tovább megyünk ezen a politikai úton, a vállalt megállapodás szerint. A mi szemszögünkben a kérdést lezártnak tekintjük, egyik koalíciós partner távozására sem merül fel” – szögezte le Turos. (Agerpres)

Sanitas-sztrájkorság

Május 23-án sztrájkorságot tartanak az egészségügyi minisztérium épülete előtt, június 8-án pedig két órára felfüggesztik a munkát a Sanitas szakszervezeti szövetség tagjai – tájékoztatott a bukaresti Sanitas-szervezet elnöke. Viorel Huşanu közlése szerint június 15-ére általános sztrájkot terveznek, és május 15-én elkezdik az ehhez szükséges aláírásgyűjtést. A szakszervezeti vezető elmondta, a Sanitas tiltakozó akcióit az indokolja, hogy a kormány nem váltotta be azt az ígértét, miszerint a közszférában bevezetendő létszámstop nem terjed ki az egészségügyre és a szociális ellátásra, emellett a szakszervezet februári követeléseit sem teljesítette. Ez utóbbiak a bérek inflációhoz igazítására és a vakációs utalványok finanszírozásának biztosítására vonatkoznak. Viorel Huşanu szerint a szakszervezet elégedetlen azzal is, hogy a kormány nem tartja be a jelenlegi közalkalmazotti bértörvény előírásait, és az új jogszabálynak az országos helyreállítási tervben is vállalt kidolgozása elakadt. Emlékeztetett, hogy miközben a közszférában az étkezési támogatás napi 10 lej, a magán-szférában az étkezési utalvány értéke 30 lejre nőtt, és várhatóan 40 lejre emelkedik. (Agerpres)

Rendes ember

(Folytatás az 1. oldalról)

ha időnként késve is fogadják el a jogszabályi keretet. A gazdátlan kutyákra vonatkozóra például 2001-ig kellett várni, a veszélyes/agresszív kutyák tartására vonatkozó egy évre rá fogadták el, az állatvédelmi pedig 2004-ben. Három olyan jogszabály áll a hatóságok rendelkezésére, amelyek alkalmazása valamennyire felzárkóztatna Európa civilizáltabb országai közé állatvédelmi szempontból is. A gond a jogszabályok (esetünkben a 155-ös és az 55-ös kormányrendeletek, illetve a 205-ös törvény) betartatásával van. Van tehát jogi eszköze az állatrendőrségnek, az állategészségügyi hatóságnak, az önkormányzatoknak, ám az eredmény messze elmarad a várakozásoktól. Sem a kutyák beazonosítását jelentő csipezést, az állatorvos általi adatgyűjtést, sem a veszettség elleni védőoltás beadását, az ivartalanítási kötelezettséget nem ellenőrzi senki. Az önkormányzatoknak nem kell ebösszeírást végezni. Pedig jó kis állami bevétel származna a kihágások miatti bírságokból, amiből legalább részben finanszírozhatók lennének a menhelyek. A joggal párhuzamosan mehetne a nevelés is, talán akkor nem a macskát fejbe rúgó siheder tiktok-videója válna virálissá a neten, és nem fociznának kölyökállatokkal, nem égetnének elevenen kisállatokat a települések peremén egyes gyermekek, akikből a holnap felnőttei lesznek...

El kellene dönteni már végre: vagy akarjuk a felelős állattartást, vagy csak állattartást akarunk (vagy még azt se), felelőség nélkül. Minden nap ezerszámra dobnak ki kinhalásra ítélt kölyökállatokat, bántalmaznak jószágokat, máshol emberhalállal végződő kutyatámadásokra kerül sor. Nem jó ez így senkinek. A civil szervezetek pedig már képtelenek önerőből megbirkózni a sok gazdátlan, sérült, megkínzott állat befogásával, kezelésével, örökbe adásával.

Nemrég olvastam egy falun élő személy bejegyzését arról, hogy túrhetetlen a helyzet az utcára kicsapott, kóborló kutyák miatt, amelyek megeszik a tyúkokat, ráadásul be is „köjöznek”. Rendes ember megköti a kutyáját – zárult a bejegyzés.

Társadalmunk jó részében kábé ez a mai színvonal...

Látszatcsökkentés, marad az ágyszám

(Folytatás az 1. oldalról)

a stratégiával azt határozta meg, hogy a biztosítópénztár hány, pénztár által finanszírozott kórházi ellátási ágyra köthet szerződést. Ez a szám folyamatosan csökkent 2011-től, és 2022 végén meg kellett volna határozni a következő három évben szerződhető ágyak számát.

Erre azért van szükség, hogy a rendszerben ne kelljen pénzt költeni ok nélkül olyan kórházi ágyak finanszírozására, amelyekben nincs beteg. Ezáltal kell olyan irányba alakítani, átrendezni az egészségügyi rendszer finanszírozását, hogy elsősorban ne a kórházi ágyak, hanem a járóbeteg-szakrendelés, a családorvosi rendszer, a prevenció felé lehessen pénzt irányítani.

E késés következményeként 2023 májusában határozza meg a miniszter a következő három évnek az ágyszámstratégiáját, ami egészségügyi minisztériumi kötelezettség, és a pénztárnak világosan meghatározza, hogy hány ágyat kell finanszírozni a romániai kórházi rendszerben.

A miniszter az általunk már rég elmondott és fenntartott rendszerre vonatkozó stratégiát támasztja alá, amikor kijelenti, hogy a következő három évben is csökkenteni kell a kórházi ágyak

számát, hogy jusson egyébre jelentősebb finanszírozás.

Azzal is egyetértünk, amikor a palliációs ágyszám növelésének a lehetősége érdekében ezeket az ágyakat a következő három évre kiemeli az ágyszámstratégiából, és szabad kezét ad a biztosítópénztárnak és a kórházaknak, hogy újabb palliációs ágyak létrehozásával és jóváhagyásával növelje a lakosság rendelkezésére álló ágyszámot, és finanszírozza azt.

A probléma az, hogy a miniszter – nyilatkozata ellenére – nem csökkentette az akut és krónikus betegeknek járó ágyak számát, hiszen ezekből eddig is 117.284 volt.

Tehát látszatcsökkentésről van szó, hiszen ő semmi egyebet nem tett, mint az ágyszámstratégiából kiemelte a speciális pszichiátriai ágyakat, a börtönágyakat és a már létező palliációs ágyakat, vagyis gyakorlatilag minden marad a régi-ben. Azért hibás a stratégiája, mert 10-15 százalékkal kevesebben veszik ma igénybe a kórházi ellátást, mint 2019-ben, a koronavírus-járvány előtt. Következésképpen valós csökkentésre lett volna szükség, hogy több pénz maradjon egyéb egészségügyi szolgáltatásokra – nyilatkozta Vass Levente államtitkár.

Régi terv megvalósítása körvonalazódik

Asszisztensképzés Dicsőszentmártonban

A jövő tanévtől hároméves asszisztensképző felsőfokú oktatást terveznek indítani Dicsőszentmártonban, ami a környékbeli fiatalok számára is jó hírek számít. Az önkormányzat a képzéshez szükséges helyiségeket egyelőre ingyenesen a marosvásárhelyi egyetem rendelkezésére bocsátja.

Szer Pálosy Piroksa

A dicsőszentmártoni önkormányzat hivatalosan felkérte a marosvásárhelyi George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetemet általános orvosi asszisztensek képzése céljából négy posztliceális osztály létrehozására.

A főiskola didaktikai és kiegészítő tevé-

kenységeinek végzéséhez szükséges helyiségeket az első két ciklusra ingyenes használatba adják a dicsőszentmártoni Kulturális Központban és a volt kémiai liceum épületében.

Sorin Megheșan polgármester szerint hasznosnak és fontosnak tartják az általános orvosi asszisztensi tanfolyamok létrehozását Dicsőszentmártonban, mivel egyrészt jelenleg nincs elég középfokú végzettségű egészségügyi dolgozó, és ezen osztályok végzősei betöltenék a munkaerőpiacra keletkezett hiányt, másrészt pedig e tanfolyamok révén szakképzett munkaerőt termelő településsé is alakítanák a várost. A főiskola felvételét a Maros megyei felsőoktatási hálózatba a 2023/2024-es tanévtől kezdődően egy rövidesen kiadandó kormányhatározat kell jóváhagyja.

A Kulturális Központ

Fotó: Nagy Tibor

Elfogadta a képviselőház a közoktatási törvény tervezetét

Első házként elfogadta szerdán a képviselőház a közoktatási törvény tervezetét. Ligia Deca miniszter a szavazás előtti felszólalásában az oktatási törvénycsomag jelentőségét hangsúlyozta. A képviselőház oktatási bizottságának elnöke, Natalia Intotero ismertette az alsóházban elfogadott főbb módosító javaslatokat. Ezek közé sorolta azt, amelyik előírja, hogy 2030-ig valamennyi oktatási intézményben működnie kell orvosi és fogorvosi rendelőknek. Egy másik előírás szerint a szülők hozzájárulásával térfelügyelő kamerákat szerelnek fel az osztálytermekbe. Rendelkezik a törvény a fegyelmi vétséget elkövető tanulók és tanárok esetében alkalmazandó szankciókról is, illetve biztonsági intézkedéseket ír elő tűz, földrengés vagy balesetek esetére. A végső döntés a szenátusé. (Agerpres)

Mezőgazdasági hulladékot kezelő rendszerek kiépítése – közvitan a pályázati útmutató

„Az RMDSZ kormányzati munkájának köszönhetően 250 millió eurós keret áll a gazdák rendelkezésére a helyreállítási alapról arra, hogy a trágya és más mezőgazdasági hulladékok kezelését szolgáló infrastruktúrát fejleszteni tudják. A megfelelő trágyakezelés jelentős költséget ró az állattartó gazdaságokra, de elengedhetetlen annak érdekében, hogy tisztán tartsuk környezetünket, csökkentjük a vizekbe jutó nitrát mennyiségét. Kötelességünk támogatni az erdélyi gazdákat abban a törekvésükben, hogy környezettudatosan gazdálkodjanak, ezért olyan programokat dolgozunk ki, amelyekkel a kis-, közepes- és nagygazdaságok számára is nyújtunk különböző finanszírozási lehetőséget trágyatárolók, komposztálórendszerek és biogázüzemek létrehozására. Hamarosan indul a pályázat” – jelentette be Tanczos Barna RMDSZ-es környezetvédelmi, vízügyi és erdészeti miniszter.

A miniszter közölte: első körben azt a pályázati útmutatót bocsátották közvítára, amely alapján a települések pályázhatnak községi és az ezekhez tartozó egyéni trágyatárolókból álló, komposztkezelő gépekkel felszerelt integrált

rendszerekre. „150 új települési tárolórendszer kiépítését támogatjuk, emellett pedig külön keretet biztosítunk 94 településen a közösségi trágyatelepek modernizálására, felszerelésekre. A pályázó települések négy különböző típusú és kapacitású trágyatároló vagy ezek ötvözése közül választhatnak az adott község jellemzőinek, az állatmennyiségnek és a gazdaságok méretének megfelelően. Emellett olyan egyéni trágyatárolókat is igényelhetnek, amelyeket a gazdák rendelkezésére bocsátanak, de a szükséges járművek, berendezések beszerzését is biztosítja a pályázat” – tájékoztattott Tanczos Barna.

A pályázati kiírás költségvetése 228 millió euró, amelyből új trágyatárolók építésére 171,9 millió eurós keret, a meglévő telepek modernizálására pedig 56,4 millió eurós keret áll rendelkezésre.

Egy új települési platform létrehozására akár 1 millió eurós, modernizálásra pedig maximum 500 ezer eurós támogatás igényelhető.

A pályázati útmutató megtekinthető és véleményezhető a környezetvédelmi minisztérium honlapján. (RMDSZ-tájékoztató)

Állati

Olvasom, hogy a londoni állatkert – a Royal Zoo and Botany – szövegét keres. Minden londoni lapban és plakáton, digitális felületen ott az álláshirdetés. Őles betűkkel. Times New Roman or Magyar.

Mindjárt gondoltam, hogy valami baj lehet, ugyanis az előző szöveg, aki csak a szót hordozta mindenfelé, de az állatokat nem gondozta, elhanyagolta, nem vitt nekik reggelente friss vizet, azonnal facsart narancslevet és a legfrissebb londoni lapokat, elűzték. Kitétek a szűrét, vagyis a szőrét, bundáját vagy tollazatát. Földönfutóvá lett, amilyen szőrösszívű népek lagnak arrafelé. Ez volt az állatkerti brexit – egy szövegalkalmazva.

Természetesen az igazgatóságnak meg kellett okolnia, mik voltak az előzmények, mi vezetett odáig, hogy az állatpark kénytelen volt megválni szövegétől. Erről azonban hiába faggatták a világ vezető állatkerti médiumok szerkesztői és riporterei a londoni Zoot, egy árva zút, akarom mondani, egy szót sem tudtak kihúzni belőle. A munkatársak is mély hallgatásba burkolóztak, ahogyan rendszerint az információhiányt jelezni szokta a sajtó.

Minket azonban nem olyan darwinizmusból faragtak, hogy ilyen könnyen lerázni hagynók magunkat. Ezért aztán több jelentős állatkerti szakértő bevonásával igyekeztünk megcsapolni a hallgatás szikliját. Volt rá példa, számos vízfakasztóról tud a történe-

lem és a szentek élete, pl. Mózes, Szent László vagy Kútfúró Pók Bertalan Kápolnásfaluból.

Teszem azt, a zsiráfok panaszkodtak a szövegükre – nevezik Mohamed MacBride-nak az egyszerűség kedvéért –, hogy lenézi őket, foggyeről beszél hozzájuk, és a tőlük kapott információkat elferdítve közli az érdeklődőkkel a sajtótájékoztatókon.

Más esetben mosatlan kézzel, olykor fogmosás nélkül lép be a mosómedvékhez, akikről tudjuk, hogy örülten tisztaságmániások. Ráadásul soha nem tekint a szemükbe. Sunyi. Van valami a füle mögött, ahogy azt az Orinoco völgyében szokás mondani.

A sünöknek túl tuskés a hivatásos szócséplő magaviselete. Gunyoros, pökhendi, csínyákat beszél. Nem ehhez vannak szokva.

Az oroszlanok is elégedetlenek voltak a modorával. Szemben velük mézesmázos, alázatos, hajbókanc, a hátuk mögött viszont megvetően beszél az oroszlanág egészéről, etnikai gyűlölet vegyül a hangjába, és világgá kürtölte, hogy a legidősebb oroszlan, a falkavezér vagy vezérhim már évek óta nemzéképtelen. Baráti társaságban csak úgy hívja: Ófelsége I. Impontius császár.

Csütörtöki kimenő – Sebestyén Mihály rovata –

Soha nem tudta megjegyezni a majmok nevét. Folyton összekeveri őket, ráadásul némileg is megkülönbözteti őket, holott ők igenis haladnak a korrál, ha nem is sütnék Vánca-sütőporral, de tudják, hogy őket tisztelt főemlősöknek kell szólítani, mert főemlője mindenkinek van, nem pedig diszkriminálni őket, a himnek és nősténynek ketrecébe börtönözve.

A denevéreket lefizette, hogy ne ultrahangoljanak.

A vaddisznóknak megtiltotta, sőt kiragadta a lábuk közül, és elzárta előlük George Orwell satirikus kisregényét, az Állatfarm c. tündérmesét (Animal Farm: A Fairy Story), mert még eszméletre térnének, és forradalmasítanák a kertet, de a cerkóf-majmok visszalopták az állatkert szerszámkamrájából, ahová MacBride elrekkentette.

Nem is beszélve az ájtatos manók ájtatosságának megsértéséről, a vallásuk miatti zaklatásról. Tiszta profanizáció, ahogyan a reggeli ájtatosság kellős közepén beront hozzájuk, és illetlen, ostoba kérdéseket tesz fel, ki kell beszélniük az imából, ami sértő és megalázó. Már Öszentségének is jelezték, de egyelőre a nunciusi iroda nem felelt. A Fő-

rabbínatus pedig hallgat. Biztos lefizette őket. Ettől minden kitelik.

Az igazgatósághoz több ízben is befutott a hőscincérek panaszáradata. Azt állítják, hogy Mohamed MacBride nevű alkalmazottjuk kétségbe vonta hősi tetteiket, hadtörténetüket, világháborús kitüntetésüket, és a rovarvilág előtt rendszeresen megszegényíti őket. Az efféle álpacifiztatól meg kéne szabadulnia a királyi Állat- és Növénykertnek, javasolják tisztelettel.

Nos, ez volt a utolsó csepp az etetőben: a varacskosdisznók megvadulisan tiltakoztak a szófoso arroganciája ellen, a tigrisek az etetőszemélyzet elfogyasztásával fenyegetőztek, a medvék kollektíve jelezték, hogyha ez az alak még egyszer feltűnik, ők inkább visszamennek a szabadságba, azaz Hargita, Maros és Brassó megyébe, vagy Csíkba, „mert ott es jobb”, mint itt, ahol dús a táp, de itéletnapig nézhetik a brit szociális gondozókat. Károly királyról nem is szólva. Amúgy is megvannak sértődve, mert nem kaptak meghívót a koronázásra. Pedig ők a székely erdők koronázatlan királyai. Szóval nekik mikor lesz koronájuk?

Ezek után ült össze az állatkert igazgató-sága, sőt a Downing Street 10. is jelen kívánt lenni a tanácskozáson, és rövid vita után hús szavazattal három ellenében a szöveg eltávolítása mellett döntöttek. Mennie kellett. Ilyen körülmények között nem lesz könnyű alkalmas szövegét találni.

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Menyhárt Borbála

Magányos idősek, betegek szolgálatában

A lelki támasz ugyanolyan fontos, mint a gyógyító célú ápolás

A legtöbb embernek az ápolói munka hallatán a sebkötözés, vérnyomásmérés, az injekció beadása, a betegek mozgatása, etetése, pelenkázása jut eszébe, a feladat azonban, ami az ápolóra hárul, ennél jóval több és jóval összetettebb. Kicsit beszélgetőtárs, kicsit pszichológus, kicsit lelki támasz, de már-már családtag is. A Gyulafehérvári Caritas idősotthonainak, valamint az otthoni idős- és beteggondozói hálózatának az alappillérei az ápolók, hiszen ők azok, akik a legközelebb állnak az ellátottakhoz, akik odafigyelnek minden rezzenésükre, szükségletükre. A magukra maradt idősök, ágyhoz kötött betegek úgy várják a Caritas ápolóit, mint az angyalt, hiszen azok elbeszélgetnek velük, érdeklődnek, hogy mi történt a legutóbbi találkozás óta, hogy vannak az unokák. És ez legalább annyira hasznos az ellátott lelkiállapota nézve, mint maga a konkrét segítségnyújtás. Május 12. az ápolók világnapja, így a májust a Gyulafehérvári Caritas az ápolóknak szentelte, ezáltal is próbálva felhívni a figyelmet annak az áldozatos munkának a jelentőségére, amit ők a mindennapokban végeznek. Összeállításunkban a hivatás szépségeiről, illetve annak nehézségeiről a Caritas két munkatársával, a Marosszentgyörgyi közsgében otthoni gondozást végző Bóni Máriával, valamint a búzásbesenyői idősotthon ápolójával, Horváth Kovács Ildikóval beszélgettünk.

Menyhárt Borbála

Amikor a fájdalmas, méretes seb meggyógyul, a hónapokig alig mozgó idős ismét ki tud sétálni az udvarra, a ráncok körülölelte hálás tekintetek, a csillogó szemek, amelyek érkezéskor fogadják, vagy amikor úgy érzi, hogy valakin segített, egy olyan emberen, akinek nincs akire számítani – ezek azok a mindennapi apró sikerélmények, amelyek erőt adnak, örömet okoznak az ápolóknak – véli Bóni Mária, aki a marosszentgyörgyi, tófalvi és csejdi idősekről, betegekről gondoskodik, immár negyedik éve.

Mária elárulta, már gyerekkorában kötözte a babáit, fogorvosodit játszott, majd felnőttként is az egészségügyben találta meg a helyét, elvégezte a Marosvásárhelyi Református Asszisztensképző Főiskolát, nyolc éven át dolgozott a Carit-San járóbeteg-rendelőben, majd több fogorvos mellett.

Aktív lényéből adódóan mindig is kihívásnak tűnt számára a terepmunka, ezért négy évvel ezelőtt bekapogtatott a Caritas marosvásárhelyi munkapontjára, ahol kiderült, jókor ér-

Horváth Kovács Ildikó

kezett, ugyanis éppen Marosszentgyörgyre, Tófalvára és Csejdre kerestek otthoni beteggondozót. Mivel Mária Ernyében lakik, kézenfekvő volt számára az otthonához közeli állás. Eleinte nem volt könnyű dolga, ugyanis nagy a település, rengeteg a kis utca, Mária nevetve mesélte el, hogy az első hónapokban bizony lefénnyképezte Csejden a házakat, hogy majd a következő alkalommal visszatalljon oda. Amikor kezdte a munkát, szinte hatvan betege volt, most negyven körüli a számuk.

– Nagyon komplex ez a hivatás. A beteg és ápoló között egy idő után kialakul egy közeli, bizalmi kapcsolat. Azt szeretnék, ha minél többet maradnék velük, van, amikor meg is jegyzik, hogy bezzeg a szomszédnál többet ültem. De nem lehet mindenkinek megfelelni, és nem is kell, meg kell érteniük a betegeknek, hogy az idő értékes, és egyértelmű, hogy

a súlyosabb eseteknél, az ágyhoz kötött betegeknél több időt töltök – hangsúlyozta.

Marosszentgyörgyi közsgében köztudottan népes roma közösség él, sokan közülük mélyszegénységben, így előfordul, hogy az ápolóknak olyan otthonokba kell bemennie, ahol a minimális higiéniai feltételek is hiányoznak.

– Nagy gondot fordítok a tisztaságra, amikor ápolunk, nagyon fontos, hogy a beteg környezete tiszta legyen. Ellenben előfordul, hogy olyan helyre megyek ki, ahol a szobában csak egy ágy van, és semmi más, nincs hová letegyem a táskám. Vannak helyek, ahol jó feltételek vannak, tisztaság, együttműködő hozzátartozók, ilyen körülmények között nekünk is könnyebb a dolgunk, ha nem úgy találjuk másnap a beteget, ahogy mi hagytuk 24 órával azelőtt. De sajnos vannak esetek, amikor egyáltalán nincs hozzátartozó, vagy távol élnek az időstől, így csak mi nyitjuk rá az ajtót. Egyre több a magányos idős, sok a feszültség a családokban, így gyakran nem is annyira az ápolásra, hanem elsősorban arra van szükségük, hogy valaki benyissa az ajtajukat, és elbeszélgessen velük. Sok olyan időshöz járok, akik nem ágyhoz kötöttek, viszont nem tudnak elmenni családorvoshoz, nem tudják kivenni a gyógyszereiket, így ebben is segíték nekik – osztotta meg tapasztalatait az ápoló.

A szakember is elsősorban ember

Sokéves tapasztalata alapján Mária határozottan állítja, az idősek, betegek felépülését nem csak az segíti elő, ha szakemberként kiválóan elvégzi a munkáját, hanem a bizalom, ami ápoló és beteg között kialakul, a szeretet, az empátia, az odafigyelés, amit az ápoló nyújt neki, az mind-mind hozzájárul ehhez.

– Mi, ápolók először is emberek vagyunk, és csak utána szakemberek. Úgy próbáljuk az otthoni környezetében szakszerűen ápolni a beteget, hogy az emberi méltóságát megőrizzük. A mi munkánkban ugyanolyan fontos a lelki támogatás is, mint maga a gyógyító célú ápolás. Arra is szükség van a betegnek, hogy bekötözzem a sebtét, de arra talán még inkább, hogy elbeszélgessen vele arról, ami bántja – véli a szakember.

„Marika ide addig jöjjön, amíg élék!”

Az ápoló hivatásából fakadóan eleve folyamatosan ad: segítséget, törődést, odafigyelést. Azonban rengeteget kap is: hálás tekinteteket, kedves szavakat, szeretetteljes fogadtatást, amiből erőt merít a mindennapok nehézségei közepe. Mária megjegyezte, nagyon jó érzés, amikor annyira ragaszkodnak hozzá az idősek, gyakran hozzátartozók számolnak be arról, hogy jobban várják őt, mint a családtagjait. Mesélt egy idős néniről, akinek fekély volt a lábán, helyrejtött, majd leesett, és combcsonttörés miatt szorult ellátásra. Amikor az állapota annyira javult, hogy szinte ugyanúgy el tudta látni magát, mint a baleset előtt, és Mária mondta neki, hogy lassan nem lesz rá szüksége, felkiáltott: „Marika ide addig jöjjön, amíg élék!”

Egy másik betegének tenyéryni nagyságú fekély volt a lábán, és ahogy gyógyult, szív alakúvá zsugorodott, az idős pedig megjegyezte, hogy Mária olyan szeretettel gondozta, hogy szív alakú lett a sebe, és a lelkére kötötte, hogy ha meg is gyógyul, azután is menjen hozzá, hiszen ki kell váltani a gyógyszereit, és be kell vásárolni neki. Igen közel állt a szívéhez egy tófalvi vak néni, aki a nehézségei ellenére mindig vidám volt, csacsogott. Két évig járt hozzá, de sosem hallotta panaszkodni. Nem volt benti illemhely a házban, kijárt éjszaka is a vécére úgy, hogy a környéken rendszeresen kószált a medve. Mária nagyon féltette, és örömmel tölti el, hogy sikerült felvennie a kapcsolatot a néni hozzátartozóival, és gondoskodni arról, hogy élete utolsó időszakát ne egyedül töltsse.

Nyolcvan év alatt senki sem köszöntötte fel

A marosszentgyörgyi idősek, betegek „órangyala” megjegyzi, ma is gyakran eszébe jutnak egykori osztályfőnökének, Pap Eszter főasszisztensnőnek a tanításai, ő mondta a diákjainak, hogy vannak dolgok, amelyek nem taníthatók: ilyen az emberség, az empátia.

Munkássága során nemcsak szívélyes fogadtatással szembesül, hanem előfordulnak helyzetek, amikor elutasítónak viszonyulnak hozzá. Volt egy néni, aki haragudott az egész világra, durva, nyers volt a modora.

– Tudtam, hogy nagyon rossz körülmények között élt, nem kapott soha szeretetet, de zavart, hogy heti háromszor mentem hozzá, és mindig így viselkedett. A nyolcvanadik születésnapján vittem neki egy tortát és virágcsokrot, tudtam, hogy senki sem köszönti fel. Mindketten sirtunk, nagyon jólesett

neki, és utána hónapokig emlegette, hogy neki soha senki nem süttött tortát – osztotta meg a kedvező fordulatot vett történetet Mária.

Egy ölelés és egy kis szeretet – mindössze ennyit kért a haldokló néni

Horváth Kovács Ildikó hét éve dolgozik a Gyulafehérvári Caritas búzásbesenyői idősotthonában ápolóként, gondozási vezetőként. Végzettsége szerint asszisztensnő, családorvos mellett is dolgozott, azt váltotta az idősotthoni munkára.

– Nagyon nehéz, de nagyon szép hivatás ez, hiszen valójában nekünk az otthonban jelenleg is 18 családtagunk van az idősek személyében. Nagyon sokat kapunk tőlük, ők is elfogadják minket családtagként, és érezzük, hogy a szeretetünk boldoggá teszi őket. Életre szóló emlék számomra, amikor egy idős, haldokló néni annyit kért tőlem, hogy öleljem meg és szeressem – elevenítette fel a megható pillanatot az ápoló.

Amikor az udvar egy képzeletbeli helyé válik

Az ápolói munka valójában rendkívül összetett, hiszen vannak konkrét fizikai teendők – megfordítják a beteget az ágyban, tisztába teszik, megetetik vagy átteszik az ágyból a tolésszékre, kiviszik az illemhelyre, segítenek neki járni –, de mindezzel párhuzamosan oda kell figyelni az idős lelkivilágára, megértően, empátiákkal kell viszonyulni hozzá.

– Az otthonban élő idősök többsége demens, tehát bele kell tudnunk helyezkedni az ő világukba, „elkísérjük” őket oda, ahová menni akarnak, olyan képzeletbeli helyszínekre,

Bóni Mária

amelyek az emlékeikben élnek. Előfordul, hogy kimegyünk lovat itatni, vagy a temetőbe a társuk sírjához, vagy a buszmegállóba, holott valójában az udvaron sétálunk. Mi az udvart látjuk, de az idős nem, hanem az emléket, a helyet, ahol lenni szeretne, és ebben mi partnerek vagyunk. Talán azért is ragaszkodnak annyira hozzánk, mivel mi belépünk a világukba. Nagyon fontos, hogy nem szabad helyreigazítani őket, azt mondani, hogy nem igaz, amit látni vél, nem ott vagyunk, ahol ő gondolja, hiszen az a világ az ő realitása. Az az ápoló, aki erre nem képes, nem fogja tudni megfelelően gondozni a demens betegeket. A hozzátartozók gyakran próbálják győzködni idős szerettüket, hogy nem úgy vannak a dolgok, ahogyan ő azt megéli, ez pedig általában veszedélhez vezet, megromlik a kapcsolat, és ez egyik félnek sem jó – véli Horváth Kovács Ildikó, aki szerint ugyanakkor az ápolónak átfogó egészségügyi ismeretekkel is rendelkeznie kell, tudnia kell, mire figyeljen oda, melyek azok a jelek, esetleg apró tünetek, amelyek rosszullétre, betegségekre utalnak.

Új otthont kell teremteniük

Az idősek életében igen nehéz időszak az, amikor bekerülnek az otthonba, az ápolókra hárul a feladat, hogy segítsenek nekik a beilleszkedésben.

– Megpróbáljuk a környezetet olyanná tenni, amihez az idős szokva van, arra törekszünk, hogy legalább részben az otthoni rutinja itt is meglegyen. Például, ha minden reggel tojást eszik, akkor azt adunk neki. Apró dolgok ezek, de számukra nagyon fontosak. A másik, amivel segíteni tudunk, az a viszonyulásunk – szeretettel fordulunk felé, beszélgetünk vele, meséltetjük, egyrészt, hogy megismerjük őt, hiszen ezáltal könnyebben be tudunk lépni az ő világába, másrészt pedig azért, hogy ha mesél az emlékeiről, jobban érzi magát. Ugyanakkor a kezdeti időszakban a hozzátartozóval való kapcsolattartás egyeseknek sokat segít, de van olyan idős is, akinek árt. Az első napokban számunkra ez már nyilvánvalóvá válik, ezért előfordul, hogy megkérjük a hozzátartozót, egy ideig ne hívja a szerettét, amíg meg nem szokja az új környezetet.

Akárcsak egy nagy családban, az idősotthoni mindennapokban gyakoriak a közös foglalkozások, van, amikor a konyhán is segédkezhetnek az idősek, például laskát gyúrni, vagy húsvétkor piros tojást festeni, de az is előfordul, hogy virágot ültetnek közösen, illetve, ha valamihez ragaszkodnak, abból kivethetik a részüket, hogy ezáltal is hasznosnak érezhessék magukat, van például, aki teríteni szeret, más pedig sepregetni.

Amikor elhalálozik egy idős, családtagot veszítenek el

Amikor a nehézségekről faggatom, Ildikó határozottan kijelenti, a legnehezebb része ennek a munkának, amikor elveszítenek egy-egy idős embert.

– Annak, hogy családias a környezet, ez a legnagyobb hátránya, hiszen ilyenkor családtagot veszítünk el, ami nagyon megvisel – jegyezte meg Ildikó, és hozzátette, előfordul, hogy pszichológus segítségét kérik egy-egy haláleset feldolgozásához.

Örök életű nagymamapercek

A biztonság színe, illata

„Legyen ki csak veled törődik, a nagymama arra való” – énekelte Halász Judit a hétköznapi nagy igazságát, amiért nemcsak május első vasárnapján lehet hálás minden unoka. Utólagos anyák napi összeállításunkban ismert személyek idézik fel legmeghatározóbb nagyiélményeiket.

Nagy Székely Ildikó

Csendek ölelésében

Csata Éva pszichológus, író

Vannak nagymamák, akiket az unokáikkal való találkozás hangossá, énekesse, beszédessé, széles mimikák és túljátszott gesztusok megszólaltatójává tesz. Programokat halmoznak, szerveznek, szórakoztatnak, bohóckodnak, és eljátszanak minden egyes hétköznapi rutinfeladatot. Így nem lesz unalmas az evés, lefekvés, oviba menés, fürdetés. Minden csillogó, hangos, vicces és nagyon más. Számomra a nagyon mást a nagymamám csendjei jelentették. Addig a csenddel ennyire egy húron pendülő lelket nem láttam. Órákat tudott beszédese csendjei ölelésében tölteni, hogy amikor megszólalt, szavai, mint drágakövek, fényltek. Kevés szava volt, de annál mélyebb csendjei. Történetei, amelyekkel megajándékozott, a mai napig lelkem fájó sebének puha és ölelő védőhuzatjai. Mindig olyan szerettem volna lenni, mint ő. A csend rabja, a könyvek őre, a történetek pillantással való elmesélője – a kicsit hűvös, mindig elegáns, örök feketét viselő Nő, régi korokat idéző brossal a mellemen.

Rózsamedál

Ifj. Király István író, kiadóvezető

Hirtelen kisgyermek vagyok, egy 6 éves kislány prizmáján át látom Nagymamát. Nagyot szippantok a levegőből, érzem a ruhája illatát... mindig a gardróbában tárolta a legfinomabb szappanjait. Hozzábújok, mert tudom, hogy nincs az a vihar, amitől ne tudna megóvni, nincs az a fájdalom, amit ne tudna enyhíteni, nincs az a hascsikarás, amit ne tudna kisimogatni.

Újra játszom. Az ölébe kap, és én ki-be pattogtatom a nyitható rózsamedált a nyakában. Nem tudok betelni a hangjával. Nem szól rám, hogy hagyjam abba, pedig nagyon félti. Hogyisne! Az egyetlen vagyontárgya.

„Nagymama, mutasd meg a tetoválásod!” De ő mindig csak szégyenkezik, elpirul és elmorzsol egy útnak induló könnycseppet, majd lehúzza a kardigánja ujját a csuklója alá. Nem kérdezek többet, nem akarom bántani. Csak ülök a karján késő délutánig, és nézem őt... csodálom, azt hiszem.

Aztán, amikor már nincs az a rekkenő hőség, kimegyünk a temetőbe, és újra meg újra elmeséli, hogy akiket elvesztettünk, mennyire szeretnek minket, csak nem tudják már kimutatni, és meg kell tanulnunk viszonzni...
Azóta is próbálom megtanulni. Nem mentem be a kórházba meglátogatni. Hol vagy?

Álom Petrimamáról

Bódizs Edit rádiós szerkesztő, író, blogíró

Nemrégiben volt egy üzenethordozó álmom: Petrimamával ültünk ketten egymás mellett, vagy szemben egymással, vagy egyszerre mindkettő (mert álomban minden lehetséges!), talán a templomban, és én elárultam neki hő vágyamat, hogy szeretnék elaludni, mély álomra szenderülni, mint Csipkerózsika, és idősen felébredni, hogy ne legyen már semmire se gondom, és senki ne rendelkezzen az időmmel, szabadon eldönthessem, hogy mivel foglalkozom, ha akarom, egész nap filmeket nézsek, vagy misztikus könyveket olvassak. Mert ez a legjobb az idős korban, hogy korlátlan szabadságod van, ha élni tudsz vele – magyaráltam. Elpanaszoltam neki, hogy a jelenben annyi bajom van, kapkodok összevissza, tévelygek, lemaradok egy csomó fontos családi eseményről, gyakorlatilag mindenről, idő hiányában hanyagolom a barátait, sajtósként annyit beszélek telefonon idegenekkel, hogy a hozzám közeliekre már egyáltalán nem jut energiám.

Ahogy ezt az eszmefuttatásomat befejeztem, ránéztem Petrimamára (így hívtam, mert Kispetriben lakott), aki álomban nagydarab asszony volt, nem mint életében. Sokkal természetesebb, jóval magasabb volt nálam, és nem is volt olyan öreg. Fiatalos volt, sima volt az arca, nagy széles kézfeje az ölében pihent, és fekete ruhát viselt. Ez egyezett a valósággal,

A gyönyörű Nő

hiszen én fekete ruhásan ismertem, már negyvenéves korától fogva folyton csak gyászolt...
Ahogy ránéztem erre a néma, megfontolt tekintetű, bölcs arcra, ledöbbenem, mert egyszeriben felismertem, hogy ha ez bekövetkezik, ez a nagy kívánságom teljesül, akkor mi többet mamával nem találkozunk, mert ha én idős vagyok, az azt jelenti, hogy ő már nem él... E gondolat olyan fájdalmasan és mélyen érintett, hogy egyszeriben felébredtem. Ránéztem a kezeimre, amelyeken ugyanazokat a májfoltokat véltem felfedezni, mint amilyenek az ő kézfejét tarkították nagymamakorában, és rájöttem, hogy a vágyam teljesült: én is idős vagyok, nagymamakorú!

A letűnt idő párája
Bota Trombitás Melinda, a Kult fesztivál társzervezője, irodalom-népszerűsítő
Szeretem az illatokat. Nagyon megkülönböztetőek és nagyon szubjektívek. Nem a testpermetekre célzok, a különféle divatházak és parfümörök kreálmányainak etikettszerű szimbiózisáról napjaink társadalmával. Embereket, arcokat, ünnepeket, emlékeket illatokkal, szagokkal kötök össze. Te ismered még azt az otthonos nagymamaillatot? Ma valahogy az az édeskés világ vegyült az érzelmeim közé, amikor pillanatig belegendoltam az anyák napja jelenébe. Múltjába. És jövőjébe. Egy teljes életbe... Gyermekkorom egyik kedvenc illata az öreg és öregek által lakott tömbházlakásokból áradó pergelt hagyma, rántás és naftalin, a szaglószeret igénybe vevő odorobomba. És a hatalmas, ősi épületek dohos pince-szaga. Nyaranta képes vagyok megállni az árnyékukban, hogy mélyet szippantassak a penészes nedvesség elmúlást idéző salétromszagából. Egy letűnt idő párája – azt hiszem, így szeretek leginkább gondolni rá. Tudod, ez nem az a fajta

Anyák napján és mindig

Zéró szeparációt, tiszteletteljes bánásmódot a szülészeten!

Az anyák és az anyaság tisztelete és megünneplése minden kultúrának része olyan vagy olyan formában. Tér-ségünk egyes országaiban is – Romániában, Magyarországon, Szerbiában, Litvániában, Portugáliában, Spanyolországban – május első vasárnapján ünneplik az anyák napját, több államban pedig május második vasárnapján vagy egy leszögeezett májusi dátumon.

Május 7. jó alkalom szokott lenni arra, hogy az anyákat virággal, ajándékkal köszöntsék fel gyermekeik, férjük, rokonaik. És nem csak: se szeri, se száma ilyenkor az anyák és a gyermekvállalás fontosságát méltató politikusi üzeneteknek.

Az ilyen jellegű köszöntések és az ünneplés azonban gyakran elfedi azokat a problémákat, nehézségeket, amelyekkel az anyák és nők nap mint nap szembesülnek. Anyaként és nőként, pont azokban a pillanatokban is, amikor női és anyai mivoltuk egyik legfontosabb eseményét tapasztalják meg. A terhesség és szülés előtt, közben vagy után elszünetelt méltatlan bánásmód, érzelmi, szóbeli vagy fizikai bántalmazás életre szóló traumákat okozhat nemcsak a nőknek, anyáknak, hanem a kisbabáknak és egész családoknak is.

Lehetetlen rangsorolni a szülészeti erőszak különböző típusait, de talán az anyák és kisbabáik szeparációja az, amitől a legtöbben, legközvetlenebbül szenvednek, amely talán a leginkább mutatja a rendszerszintű problémákat. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) és az összes, a témában érintett nemzetközi szakmai szervezet egyetért abban, hogy szülés után az anya és újszülöttje háborítatlan együttléte, az aranyóra és annak folytatása, a 24 órától 24 órás rooming-in, azaz állandó együttléte biztosított kellene legyen mindenki számára. Romániában a legtöbb szülészeten ezt nem vagy csak szelektíven alkalmazzák. Naponta átlagosan 500 kisbaba születik a romániai kórházakban. A legtöbb kórházban az anyáktól elválasztják a kisbabájukat. Órákra, de akár napokra, sőt hetekre is. A szeparáció anyák, kisbabák, családok ezreit traumatizálja minden egyes nap.

Az Erdélyi Nők a Szülésért mozgalom anyák napjára és az év minden napjára azt kéri az illetékes döntéshozóktól, kórházak vezetőségétől, szülészeten dolgozó szakemberektől, hogy a tudományos bizonyíték alapú orvoslás és szülészeti-nőgyógyászati ellátás szellemének és gyakorlatának megfelelően biztosítsák az anyák és kisbabák állandó, megszakítatlan együttlétét, a tiszteletteljes szülészeti-nőgyógyászati ellátást és a pozitív szülésélmény lehetőségét minden nőnek, aki ezt szeretné.

„Zéró szeparációt MOST!” című kampányanimációnkkal arra hívjuk fel a figyelmet, hogy a szeparáció mindig traumatizáló. Hosszú távú testi-lelki következményei vannak a szoptatási nehézségektől a kötődés sérülésén át a szülés utáni depresszióig (nem mellékes adat, hogy kutatások szerint a szülés utáni első évben az anyai elhalálozások vezető oka az öngyilkosság). Tudományos bizonyíték alapú érvek nem léteznek, amelyek a szeparációt támasztanák alá; annál több szakmai érv van arra nézve, mennyire jó, hasznos, természetes, sőt költségkímélő az anyákat hagyni együtt lenni kisbabájukkal kórházi tartózkodásuk alatt. Császármetés és koraszülés esetében is! Az animációt az Erdélyi Nők a Szülésért mozgalom felkérésére a Beanbag Animation Studio (<https://www.facebook.com/beanbaganimationstudio>) készítette.

Megtekinthető a mozgalomnak az anyák napján elindított nyilvános oldalán:

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid0mvaBNDzKJ3rA5DRb5g9MopNaU5GejTeKeZnbxvZRA6ywNSc6GD86fTa9bnt6CzuRl&id=100092332607457

Legyen minden nap az anyák napja, a szülészeten is!

Az Erdélyi Nők a Szülésért mozgalom

előre legyártott „ambi” és „air” és „life” és „essential” elektronikus eszköz, ami gombnyomásra vagy mozgásra frissít és tompít a szintetikus erejével, és csomagolja újra a szaglászéretet át a későbbi emlékeidet... Ma az én legkedvesebb ráadás-nagymamám jutott eszembe. Egy áldásként bennem élő kivételes harmadik nagymama. Hadd köszöntsem őt is az édesanyák és az unokák legkedvencebb Mamái mellett.

Kedvenc étel, tápláló szó

Portik Viktor énekes, életmód-tanácsadó

Nagymamám író. A dolgozószobája tele van könyvekkel, amelyek széles körű tudását jelképezik. Amikor beszélgetni kezdünk, mindig hallok tőle valami újat. Rengeteget tud a világ történelméről. Ha bejelentés nélkül is látogat meg, mindig a kedvenc étellel vár, amit istenien tud elkészíteni. Hosszú órákat szoktunk olyankor társalogni mindenről. Úgy érzem, mindketten tudunk egymástól tanulni. Zenét is szoktunk hallgatni, ebben is hasonló az ízlésünk. Nagymamám egy nagyon komoly, erős nő, aki mindenhol megállja a helyét.

Enikő receptjei

Rózsa Enikő

Újkrumplifőzelék

Kevés olajon egy nagyobb fej hagymát megfonnyasztok. Fél kg újkrumplit kockára vágok, hozzáadom a dinsztelt hagymához, sózom, borsozom, egy kávéskanál fűszerpaprikával megszórom, és két cikk fokhagymát, három babérlevelet adok hozzá. Annyi vízzel töltöm fel, hogy ellepje. Miután megpuhult, két dl tejszínnel behabbarom. A habarást 2 evőkanál liszttel és 2 dl tejjel is készíthetjük, de tejföllel is. A legvégén citromlével ízesítjük. Aki szereti, kevés vagdalt friss kaprot is tehet bele.

Csalán-spenót leves

Fele-fele arányban tesztek bele csalánt és spenótot. Kb. egy kg kell hozzá. Két liter vízzel, 3 fej fokhagymával, sóval főni teszem. Hat tojásból zsiradékon rántottát készítek, kockára vágom. A füstölt pulykakolbászt nagyobb darabokra vágom, a rántottát és a kolbászt beleteszem a levesbe, és öt percig együtt is főzöm. Két dl növényi tejszínt egy tojássárgával kikeverek, és a leveshez adom. Citromlével vagy almaecettel savanyítom.

Gorgonzolamártásos csirkemell

Serpenyőben közepesen nagy lángon hevítjük fel az olajat, sózunk, borsozzuk a csirkedarabokat, majd a bőrös oldalukkal lefelé 8–10 perc alatt pirítsuk meg. Akkor jó, ha szép piros (a bőrt el is távolíthatjuk). Ezután fordítsuk meg úgy, hogy a bőrös oldal legyen felül, és tegyük be a lerbe legalább 20 percre, amíg a csirkemell teljesen át nem sül. Ha kész, ugyanabban a serpenyőben – a csirkemellel addig tegyük félre –, a tűzhelyen pároljuk meg a hagymát (ha újhagymát használunk, a zöld rész harmadát tegyük félre a tálaláshoz), majd öntsük fel 1,5 dl száraz fehérborral, és adjunk hozzá egy kis darab kakukkfűágat. Addig kevergessük, amíg a borból kb. a fele marad. Ekkor adjunk hozzá két dl tejszínt és 15 dkg gorgonzolát. Kevergessük, amíg a sajt el nem olvad, majd a csirkemellel együtt tálaljuk. Díszítsük az újhagyma zöldjével, kakukkfűvel vagy akár snidlinggel, petrezselyemmel, rukkolával. Sült krumplival vagy sült édesburgonyával tálaljuk.

Habkőnyű ordás kalács

Ez édesanyám receptje, amihez nagyon ragaszkodom. Szükséges hozzá: egy kg liszt, egy mokkáskanál só, öt evőkanál cukor, egy kis kocka élesztő, tíz evőkanál olaj, fél liter tej, két tojás sárgája és egy egész tojás. Minden köttes tésztát így készítek. A tejet meglangyosítom, tesztek bele cukrot, élesztőt, sót, és felfuttatom. A lisztet tálba öntöm, a közepébe lyukat csinállok, ebbe öntöm a tejes masszát és a többi hozzávalót. Alaposan meggyúrom, amíg már nem tapad a kezemhez a tészta. Lisztet szórok rá, és letakarva kelni hagyom. Ordakrém: 45 dkg friss orda, három tojássárga, két egész tojás, egy citrom reszelt héja, három kis tasak vanília, 16 dkg porcukor. Ezeket jól kikavarom. Aki szereti, friss kaprot is vághat bele. A megkelt tésztát három egyenlő részre osztom, és mindeniket kiserítem téglalap alakúra, majd megkenem ordakrémmel. Kétfelől behajtom a tésztát, majd feltekerem. A formákat előzőleg alaposan megkenem zsírral, és belehelyezem a kalácsokat. A tetejüket megkenem felvert tojással, megszurkálom, itt is kelni hagyom, és 180 C-fokon 10 percig, majd 160 fokon még kb. 30 percig sütöm. Jó évtágyat kívánok!

A páciensek számára készült fogások versenye

A kórházi étel is lehet ízletes és mutatós

Országos viszonylatban egyedülálló kezdeményezéssel rukkolt elő a segesvári kórház vezetősége: az egészségügyi szakszervezeteket tömörítő Sanitas Föderációval Kórházi menü, gyógyszer a léleknek címmel megmérettetést szervez, amelyre az országban működő kórházak a páciensek számára előállított menüikkel nevezhetnek be. Segesváron az utóbbi két évben látványos változás történt a betegek étkeztetése terén, ízletes, változatos és izléseken menü kerül a kórházi ellátásra szorulóknak asztalára.

Menyhárt Borbála

Első körben az volt az elképzelés, hogy a régió kórházainak a részvételével szervezzék meg a megmérettetést, azonban a Sanitas szakszervezeti tömb felkarolta az ötletet, így az országos szintűvé vált. Dr. Tanaszi Sarolta, a segesvári kórház menedzsere – aki az intézmény élén végzett munkája elismeréseképpen a napokban a Sanitas szakszervezeti föderáció fővárosi konferenciáján átvehette a 2022-es Év Menedzsere díjat –, lapunk érdeklődésére elmondta, a kezdeményezéssel szeretnék megváltoztatni azt a kedvezőtlen képet, ami a legtöbb emberben a kórházi étkeztetés kapcsán él. Ugyanakkor arra ösztönöznék a kórházakat, hogy annak ellenére, hogy viszonylag szerény összegből kell előállítaniuk a pácienseknek szánt fogásokat, egy kis odafigyeléssel próbáljanak meg ízletesebb, táplálóbb és kreatívan tálalt menüt tenni a betegek asztalára. A segesvári kórház példája kiváló bizonyíték arra, hogy kevés pénzből, azaz az egy páciensre szánt napi 22 lejből (a különleges étrendre szoruló betegek esetében 33 lej) is lehet finom és mutatós fogásokat összeállítani.

– 2019-ben, amikor a kórház élére kerültem, nem voltam elégedett a menüvel, szegényes volt, a tápértéke is alacsony, ezért kezdtünk el gondolkodni, hogy mit tehetünk annak érdekében, hogy beleférjünk az adott anyagi keretbe, de mégis újítsunk, javítsunk

Dr. Tanaszi Sarolta

a betegek étkeztetése terén. Immár több mint két éve arra törekszünk, hogy az ízek háziassak legyenek, és szépen tálalt, színekben gazdag fogásokat kínálunk a betegeinknek, és ezáltal egy kis örömet csempésszünk az itt töltött mindennapjainkba. Gyakran olyan apró gesztusok is mosolyt tudnak csalni az arcukra, ha például a desszertre egy szívecske vagy egy pillangó kerül. Arra is kiemelten odafigyelünk, hogy a menü változatos legyen, három hét leforgása alatt ugyanazt a menüt kétszer nem szolgáljuk fel. Azáltal, hogy a pácienseknek ízlik, és szívesen fogyasztják el a kórházi kosztot, annak is elejét vesszük, hogy a hozzátartozóinknak otthonról kelljen behozniuk az ételt, az utóbbi időben erre alig van példa, ugyanis a betegetől érkező visszajelzések alapján bőséges és izletes az, amit a kórházban kapnak – mutatott rá a kórház menedzsere, aki hozzátette, minden nap fotót kérnek, illetve kóstolják is a páciensek elé kerülő fogásokat, ugyanakkor azt is be szeretnék vezetni, hogy a főszakács hente járjon végig két-három kórházi osztályt, hogy a betegek személyesen oszthassák meg

vele az észrevételeiket az étellel kapcsolatosan. Ugyanakkor tervben van, hogy a gluténérzékenységben szenvedők számára külön menüt állítsanak össze.

Dr. Tanaszi Sarolta megjegyezte, folyamatosan újításra törekednek, és ma már eljutottak oda, hogy országsszerte pozitív példaként emlegetik őket a kórházi étkeztetés terén, és reménykednek abban, hogy minél többen követik majd a példájukat, a többi között a dicsőszentmártoni és a szászrégeni kórházak is próbálkoznak már ezzel. Innen is jött az ötlet, hogy jó lenne az ország kórházainak bevonásával szervezni egy Masterchef jellegű eseményt, és ezáltal lehetőséget biztosítani, hogy összemérjék a tudásukat és a kreativitásukat a páciensek étkeztetése terén.

A megmérettetésre az ország különböző részeiből, pl. Kolozsvárról, Bukarestből, Vátságáról, Kovásznáról, Csíkszeredából, Zilahról, Olténiából számos egészségügyi intézmény nevezett be, a döntő szakaszba 27 kórház jutott.

A jelentkezőknek be kellett mutatniuk egy ebédet, amit a páciensek számára állítottak

elő az adott egészségügyi intézményben, a felhasznált hozzávalókkal és tápértékekkel együtt, egy listát a napi menüsorral, illetve egy olyan újdonságnak számító főfogást és egy desszertet, ami bekerülhetne a menüsorba. Ugyanakkor mellékelni kellett a betegetől érkezett visszajelzéseket is.

Május 13-án, a segesvári Imperial szállóban sorra kerülő galaesten díjazták az első három helyezést elérő kórházat. A zsűriben a marosvásárhelyi George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem táplálkozástan- és diétetikarészlegének a szakemberei, az egészségügyi minőségért felelős országos hatóság képviselője, valamint elismert séfek szerepelnek, akik az elbírálás során az ízvilág mellett azt is figyelembe veszik majd, hogy a menü mutatós legyen, illetve, hogy milyen alapanyagokat használtak fel az elkészítésnél.

A hétfégi galán részt vesznek az érintett kórházak vezetői, valamint az intézményekben működő étkeztetési egységek személyzete, ugyanakkor meghívták a termelőket is, akikről a segesvári kórház a friss alapanyagokat beszerzi. Dr. Tanaszi Sarolta megjegyezte, jó lenne, ha a kórházaknak szabadabb kezet hagynának az alapanyagok beszerzése terén, ugyanis nagyon fontos, hogy minőségi termékekből tudják előállítani a páciensek elé kerülő ételeket.

A lapos Föld muzsikusa

Szilágyi Mihály

Milyen alakú a Föld? Ez a kérdés nagyon régóta foglalkoztatta az emberiséget. Ma már népmesébe illő nézet, hogy ha jól bírjuk a gyaloglást, akkor elmehetünk a világ végére, és ott lelőgathatjuk a lábunkat, mégis ennek a lapos Föld nézetnek voltak és vannak hívei. A zeneelmélet azonban érdekes nézetet rejteget a világegyetemről, ugyanis többször előfordul a „szférák zenéje” (gömbök zenéje) ábrázolás, amelyen a Föld is helyet kap a bolygók sorában. A zeneelmélet mellett Pitagorasz sejtése nyomán Eratoszthenész i. e. a harmadik században már kísérleti alapon bizonyította a Föld gömbölyűségét. Megfigyelte, hogy a nyári napforduló idején Szüéné városában délben a Nílus vízállásmérő kútjainak a fenekéig süt a nap. Egy év múlva elutazott Alexandriába, ahol megfigyelte, ugyanazon a napon délben milyen szögben esnek a napsugarak. A két város közötti távolságot hivatásos lépésszámlálókkal „pontosan” megmérte, és a szögekkel meg a távolságból kiszámolta a Föld kerületét. Számítása meglepően pontosra sikeredett, ugyanis legtöbb 2%-kal tért el a jelenkori mérések eredményeitől.

Az ókor végén azonban hirtelen elfelejtették bolygónk gömb alakját, Galileinek és társainak csak embertelen vesződségek árán sikerült ismét tudatosítaniuk a világban, hogy Földünk mégis gömb alakú.

A felvilágosodás korában a tudományos világban már nem a bolygónk lapos formája volt a kérdés, hanem a pontos alakja és mérete.

További érdekesség, hogy az 1700-as évek első felében két nézet képezte a viták tárgyát: a Föld inkább citromra vagy almára hasonlít?

Pierre Louis Moreau de Maupertuis 1698-ban született a franciaországi Saint-Malóban. A kivételes tehetséggel megáldott fiút 1714-ben a párizsi Collège de la Marche-ba küldték tanulni. Hároméves tanulás után édesanyja kérésére hazatért szülővárosába, ahol 1717-től elkezdett zenét tanulni. A fiatalember ekkor talán még nem sejtette, mekkora szerencse éri később, amit zenei tudásának köszönhet. A zene mellett matematikát is tanult.

Fiatalon még tengerész szeretett volna lenni, de édesanyja túl veszélyesnek vélte a hajózást. Talán attól tartott, hogy a tehetséges fiú könnyedén apja régi nyomdokaiba lép, és kalózzá válik, ami valóban többszörösen veszélyes foglalkozás volt abban az időben is. Így Maupertuis a kevésbé veszélyes katonaságnál kötött ki, 1718-ban hadnagyi rangban kapott beosztást. Ez az állás sok fiatalember álma lehetett volna, de Maupertuis kilépett a hadseregből, és tudományos téren kezdett el dolgozni.

1723-ban az Académie des Sciences adjunktusa lett. Egy év múlva megírta első tanulmányát, amely a hangszerek alakjáról szólt, pontosabban: milyen módon befolyásolja a hangszínt egy hangszer alakja. További értekezletei már a matematikáról szóltak.

Maupertuis bővíteni akarta ismereteit, ezért Bazelbe utazott, hogy Johann Bernoullitól tanuljon. Itt ismerte meg Newton fizikáját. 1732-

ben egy értekezletében már Franciaországban népszerűsítette Newton fizikai nézeteit, és ugyanekkor közölte álláspontját a Föld alakjáról. Az értekezletnek komoly tudományos következménye lett, mert a párizsi akadémia tudósokat bízott meg, hogy mérésekkel igazolják planétánk alakját.

1736. május 2-án Maupertuis és csapata északra utazott, a finnországi Tornióba, Lappföldre. Egy másik expedíció Peruban végzett méréseket.

Lappföldön a tudósok számukra szokatlan körülmények között dolgoztak. Télen egy befagyott tó jegén méricskéltek olyan jegesmedve-ordító hidegben, hogy a pohár az ajkukhoz fagyott; nyáron pedig szúnyogok hadaival kellett vesződniük. Ilyen körülmények között kellett nehéz csillagászati műszereket felcipelniük a hegyek tetejére. A méréseket elvégezték, majd visszatértek Párizsba.

A számítások elvégzése után már csak az volt hátra, hogy az eredményeket népszerűsítsék. Ekkor vette különös hasznát Maupertuis zenei tudásának. Szinte hihetetlen, de a tudományos eredmények népszerűsítése gitárral kezdődött. A tudós kitűnő érzékkel először előkelő hölgyek társalgószobáiban gitárjátékával kápráztatta el hallgatóságát, akik aztán nyomos érvekkel meggyőzték férjüket, hogy támogassák és népszerűsítsék Maupertuis csapatának mérési eredményeit. Szerencsére kisebb pontatlanságok mellett, de Maupertuisék azt bizonyították be, hogy a Föld a sarkoknál kissé lapított, „geoid” alakú – és inkább almára hasonlít, mint citromra. Eredményeinek népszerűsítése érdekében portrét készíttetett

magáról, melyen bal kezét a sarkvidékek-nél lapított földgömbön tartja.

Maupertuis igazi zsenialitása abban mutatkozott meg, hogy a zene és geológia mellett több téren is figyelemre méltó észrevételei voltak. Az öröklődésről szóló munkái halványan előrevetítették az evolúcióelméletet.

1746-ban Maupertuis a Berlinei Akadémia tagja lett, emiatt megfosztották hazájának akadémiai tagságától. Berlinben a tudósok között konfliktus alakult ki. Euler és Maupertuis megváltották Samuel Königet, hogy Maupertuis ötleteit használta fel egy munkájában. Emiatt König lemondott akadémiai tagságáról. Az ügynek további következményeként Voltaire gúnyiratokat jelentetett meg Maupertuis-ról, és azzal gúnyolódott, hogy Lappföldről két lányt is magával hozott.

Tudósunk 1753-ban visszatért Párizsba, ahol egy év múlva ismét visszafogadták az Akadémia tagságába.

Maupertuis 1759. július 27-én halt meg. Munkája rendkívül fontos volt geológiai szempontból, és tévedés ne essék, nem a lapos Földet bizonyította be, hanem azt, hogy a sarkoknál a földgömb lapított.

A témához kapcsolódik egy különleges fizikai értekezlet témája is. 2022-ben Cserti József és Dávid

Gyula fizikusok csodálatos matematikai számításokkal modellezték, milyen lenne a valódi lapos Föld. A fizikusok egy 10.000 km-es oldalhosszúságú négyzetet alapul véve modellezték a lapos planétát, ami 2000 km vastag. Kiderült, hogy a központban összpontosuló gravitáció következtében minél inkább távolodnánk a négyzet közepétől, annál jobban megdőlnénk egyensúlyban, a fák is ferdén nőnének, és a „világ végén” már csak 67 fokos szögben tudnánk talpon maradni. Továbbá a víz és a levegő is a középpont közelébe gyűlne vízceppszerűen felgömbölyödve, így a lapos Föld szélénél szemjelen halnának, és levegő is a magas hegyekhez hasonlóan ritka lenne. És mégis geoid a Föld...

		1.	BŐSÉG	KERESZTÜL ARRA A HELYRE TASZÍT	MÉLY NŐI ÉNEKHANG	NÉMET IGEN	ANTIKVITÁS	RÓTVAD FÜSTÖLT SONKA (NÉP.)	SZAVAZÓ- LADA KONTINENS- PÉNZ	LATIN ÉS	A VIZEK MAGYAR VÁROSÁ	FÉL TÍZ ATTILA NÉV- VÁLTOZATA	... A GYŰ- MÖLCS (STEINBECK REGÉNYE)	PÁRALTA- NUL ÉRETTI	MŰVÉSZET (LATIN)
Pierre Bayle XVII. századi francia író, ateista filozófus egyik figyelmeztetését idézzük a rejtvény fősoraiban.		A													T
	OMÁNI ÉS NÉMET AUTÓJEL			HÁZBÉRLŐ MAGASODIK				ÁSÍTÁST OKOZ MEGTEENDŐ ÚTSZAKASZ				LUSTA ALSÓ HELYEN			
	LÍRA BEBORÍTJA					LENGYEL-NÉ- MET FOLYÓ NŐI NÉV (DEC. 22.)				SZATURÁL MELLTŐ					SPANYOL AUTÓJEL BLAZÍRT
2.	B	GYOM- NÖVÉNY	IJEDTEN RESZKETO KIRÁLYI ÜLŐHELY		TAROLÓ ÓKORI HÁR- MAS FOGAT				BECSAP- HATÓ EMBER ANTIK					BUDA RÉSZE! ANGOL ÍRÓ- NŐ (GEORGE)	
	PALÁNTÁT FÖLDRE HELYEZŐ			AZ ETNA KRÁTERE! ...SAV (FE- HÉRJE)			ARRAFELE! A HÁZBA		FRANCIA ARANY FARKAS- VEZÉR		BENT BENTI! ÉNEKLŐ- HANG		VÉG (ANGOL) BETART!		
	IDEGEN ÉSZAK		AMERIKAI TENGER FÜSTÖLT SONKA					CSOMAGOL BUDAPEST RÉSZE				KÁRTYA- LETÉT SZABAD- IDEJE VAN			
	HÁROM (FRANCIA) NEMESGÁZ			RODOSTÓI LEVELEZŐ ERŐSEN TAPAD				KÉTFÜLŰ SZÁLLÍTÓ- ESZKÖZ REÁLIS				ORVOSILAG MEGFELEL HEGYI SZIKLA			
			KEZDŐPONT AZ ARGON VEGYJELE				ÉRME ELŐ- RÉSZE LYUKAS CENTI				VERMET KÉSZÍT TILTÓSZÓ		BIZONYOS IDEJE EMELET- HATÁROK!		
	TEREM- FALAK! ASSZONY- NÉVKÉPZŐ		TÖRÖK VÁROS ÜNNEPÉLYE- SEN ÁTAD			HOROGRA HÚZZÁK BIZONYTAL- ANUL ÁLL			SAJÁT VÉLEMÉNY AZOVI FÉL- SZIGET					A BŐR VEGYJELE BE NEM ISMERŐ	
		FR. CSILLA- GÁSZ VALAMINÉL LENNEBB		BÉKÉS... (SZÍNÉSZNŐ) IMÁDKOZZA- TOK (LAT.)				SZEREZ ATTILA, MÁSKÉPP						A CÉRNA TÁRSA MAGÁVAL HÚZ	
	HÉTNÉL KISEBB A PH-JA		A RÁDIUM VEGYJELE SZÉP FIATAL FÉRFI		CIN OROSZ VÁROS		SKÁLA- KEZDET KERTI GAZ		ERREFELE! SÉMI NÉP		FELVIGYÁZÓ HABZÓ ITAL (NÉP.)		LÉTEZIK MEGJED		
	ÁRUSÍT		MAGYAR VÁROS HOSSZ- EGYSÉG V.					ELÉG (LATIN) ANGOL SÓRFÉLE			GLECCSER- VÖLGY ÉVEINK SZÁMA				OFSZÁJD
	ANYA (LATIN)			HIMLŐHEG FÉLKÉSZ!				KITŰNŐ NÉMA DADA!				ISZKOL KIPLING KIGYÓJA			
	IGEKÉPZŐ		DUGATTYÚ MOZGÁS- HOSSZA EZTI			LATERÁLIS RÓMAI 50				RAVASZDI A HIDRO- GÉN VEGY- JELE			AZONBAN OLASZ AUTÓJEL		
	L.N.J.										A MÉDIA EGYIK SZE- REPLŐJE				

Május 4-i rejtvényünk megfejtése: **Kemény élete van annak, aki hozzá nem illő asszonyba botlik.**

Egyre népszerűbb a diákok körében

A versenyzők kitettek magukért

A XVI. Országos Bolyai Farkas multidiszciplináris tantárgyverseny helyszíne volt május 5-én a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceum. Szépen felújított dísztermét a nyitó- és a záróünnepségen is megtöltötték az Erdély különböző megyéiből érkezett, magyarul tanuló középiskolás diákok.

Bodolai Gyöngyi

A versenyzők, akiknek a választott tantárgy anyagából vagy az iskolai leckéken túli témából nagy önszorgalommal kellett a dolgozatra felkészülniük, kitettek magukért. A javító tanároknak – jobbára egyetemi oktatók vagy vendégpedagógusok – 31 erdélyi magyar vagy magyar tagozatos középiskola 226 diákjának a dolgozatát kellett értékelniük nyolc tantárgy 12 szekciójában. A vetélkedőn a házigazda iskola diákjai négy első, két-két második és harmadik helyezést értek el, heten dicséretben részesültek.

A nyitóünnepségen *Siklódi Beáta* műsorvezető köszöntötte a hivata-

egész világ számára újat teremteni” – idézte a Népszava 2006-ban megjelent számából a nyitóünnepségen részt vevő Markó Béla akkori miniszterelnök-helyettes szavait *Antal Levente-Mihály* főtanfelügyelő-helyettes. Ugyanakkor Kötő Józsefnek, az Oktatási és Vallásügyi Minisztérium 17 évvel ezelőtti politikai államtitkárának biztatását is, hogy a 2006-os résztvevők alakítsák hagyományos országos versennyé a vetélkedőt. Szavaik megfogantak, és minden évben továbbra is megrendezik a romániai magyar középiskolások legnagyobb multidiszciplináris versenyét. Országos tantárgyverseny szintjére emelve, motiváló összdíjazása és az első helyezetteknek járó minisztériumi oklevelek révén, amelyek felvételt biztosítanak a Babeş-Bolyai Tudományegyetem, valamint a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem egyes képzéseire, egyre népszerűbb a diákok körében – hangsúlyozta a főtanfelügyelő-helyettes.

A Marosvásárhely, Maros megye nevezetességeiről és a házigazda Bolyai Farkas Elméleti Líceumról szóló kisfilm levetítését követően a

Zoltán volt bolyais diák, a vetélkedőt támogató polgármesteri hivatal vezetője hangsúlyozta, hogy Marosvásárhelynek is szüksége van azokra a tehetséges, jól felkészült fiatalokra, akik az egyetem padjaiból kikerülve remélhetőleg itthon, Erdélyben képzelik el a jövőjüket.

Dr. Tonk Márton, a versenybizottság elnöke bejelentette, hogy a hosszú és tartalmas, sokak munkáját igénylő nap a versenyszabályoknak megfelelően zajlott le, amiről komoly és komplex munkát végző csapat gondoskodott – mondott köszönetet a tételteljesítőknél, a javító, felkészítő és kísérő tanároknak. Felsőoktatásban dolgozó elkötelezett erdélyi tanáremberként pedig úgy gondolja, hogy a tagozatokban elért jó eredmények bizakodásra adnak okot, van magyar jövő Erdélyben, és van akikért dolgozni.

„A tudomány izgalmas kaland. Ajtókat nyitogatunk, keressük az igazságot, és egyszerre ott van előtünk, mint mesebeli kincs, a maga kézzelfogható, tündöklő valóságában.” A mai nap így volt, gratulált a Kosztolányi Dezső-idézzel vendégeknél és vendéglátóknak Fodor József, a Pedagógusok Házának igazgatója, a verseny ügyvezető elnöke.

Végül Hajdú Zoltán iskolaigazgató a köszönetek során külön kiemelte a polgármesteri hivatal támogatását, amely nélkül a minisztériumtól kapott keret nem lett volna elegendő a verseny megszervezéséhez. Majd azzal zárta beszédét, hogy jövőre az érettségizőkön kívül mindentit visszavárnak.

Az ünnepségen valamennyi részt vevő iskola oklevelet kapott, majd a szekciónként nyertesek részesültek értékes jutalomban. A díjakat dr. Tonk Márton egyetemi tanár, Fodor József, a Pedagógusok Házának igazgatója, Antal Levente Mihály főtanfelügyelő-helyettes, Soós Zoltán polgármester és Hajdú Zoltán iskolaigazgató adták át.

A Nyárádi Erasmus Gyula biológia tantárgyverseny két szekciójában zajlott: növény- és állatbiológia-vetélkedő a X. osztályosok számára, valamint anatómia- és élettan-vetélkedő (orvosi biológia) a XI. osztályosok számára. A szép, de nagyon nehéz versenyen a diákok bizonyították, hogy nemcsak tanulnak, hanem gondolkodnak is – emelte ki *József Éva* szekciófelelős, a Bolyai líceum tanárnője, majd szólította a díjazottakat, végül meghatódva saját tanítványát, *Szilágyi Zsuzsanna Tímeát*, aki növény- és állatbiológiából az első helyen végzett. Az anatómia és élettan szekciójában *Pál Ágnes*, a Székely Mikó Kollégium diákja lett az első.

A Telesi Sámuel földrajz tantárgyverseny két szekcióján – általános természetföldrajz és a társadalomföldrajz – minden középiskolás diák részt vehetett. A természetföldrajz húsz résztvevővel a népszerzők közé tartozott. Az eredményeket értékelő *dr. Bartos Elekes Zsombor*, a BBTE Magyar Földrajzi Intézetének egyetemi docense bejelentette, hogy az első három helyezettet várják az egyetem földrajzkarának magyar nyelvű képzéseire. Természetföldrajzból *Tekse Humor*, a Bolyai líceum diákja érte el a legjobb eredményt, társadalomföldrajzból *Fábián Péter*, a Báthory István Elméleti Líceum tanulója. A bolyais *Simon-Györgyi Márk* második, *Jakab Viola* harmadik díjat, *Szakács Árpád Levente* dicséretet kapott.

A Kalkulusz informatikai tantárgyverseny szintén két tagozatban

Ludescher László Barna hibátlan dolgozatot írt programozásból

zajlott. A programozói vetélkedő, amely egy számítógépes gyakorlati vizsga – 26 résztvevővel – a legnépszerűbb volt. Az első három helyezett felvételt nyert a Sapientia EMTE Műszaki és Humántudományok Kara öt műszaki szakának bármelyikére. A számítógépes gyakorlati vizsgát jelentő alkalmazói versenyen 20 diák vett részt. *Dr. Antal Margit*, a Sapientia EMTE egyetemi docense értékelte a kiváló eredményeket. Mindkét szekcióban a Bolyai diákjai remekeltek. A programozói vetélkedőn *Ludescher László Barna* maximális pontszámmal első díjat, *Turonyi Róbert* harmadik díjat és *Marton Tamás-Attila* dicséretet kapott. Az alkalmazói vetélkedőn *Szilágyi Szilárd*, a Bolyai líceum diákja első, iskolatársa, *Ardorján Jonathán* harmadik lett, *Fülöp Henrietta* dicséretet kapott. A díjazottaknak *dr. Domokos József* dékán adta át a Sapientia egyetem ajándékát jelentő könyvcsoomagokat.

A Societas Humana társadalomtudományi tantárgyverseny célja a gazdasági vállalkozói képzés népszerűsítése a X., XI. és a XII. évfolyamok diákjai körében. A 17 versenyzőnek az írásbeli felmérés után egy tízperces bemutatót kellett tartania egy üzleti tervről, majd a szakmai zsűri kérdéseire kellett válaszolniuk. *Dr. Székely Imre* egyetemi tanársegéd, a BBTE Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Magyar Intézetének távoktatási igazgatója elégedetten nyugtázta, hogy a versenyzők aktuális gazdasági problémára összpontosítottak, és a számokkal való barátkozásra biztatta őket. Az első helyen *iff. Bálint Csaba*, a Benedek Elek Pedagógiai Líceum diákja végzett. A bolyais *Nemes Áron-Botond* dicséretet kapott.

Az idei Historia Nostra történelmi tantárgyverseny témája az Árpád-házi királyok kora volt, az adott témához kapcsolódó feladatlapal. A verseny témájára való külön felkészülést kevesen vállalták, így a döntőn 14 diák írt dolgozatot. Az eredményeket *dr. Lupescu Makó Mária*, a BBTE Magyar Történelmi Intézetének docense értékelte, majd az intézet könyvcsoomagját is átadta a nyerteseknek, akiknek a szakszerűségét, szorgalmát emelte ki. A legjobb eredményt elért diák felvételt nyert a BBTE történelem szakára. Az első helyen *Nagy Csongor Tamás*, a Bolyaihoz csatolt katolikus iskola diákja végzett.

A Fabinyi Rudolf kémia tantárgyverseny írásbelijét az idén csak szerves kémiából tartották meg 21 X. és XI.-es diák részvételével. A legjobbakat *dr. Irsai Izabella* kémia tanár, megyei szakfelügyelő szólította a díjak és a Gedeon Richter marosvásárhelyi gyógyszergyár jutalmának átvételére. Első helyen *Király Tamás-Gábor*, a szatmári Kölcsey Ferenc Főgimnázium tanulója végzett, *Fodor Árus Lilla* a Bolyai középiskolából dicséretet kapott.

A Heinrich László fizika tan-

tárgyverseny két szekcióban zajlott, a kilencedik osztályosok számára mechanikából, a X., XI. és XII.-es tanulóknak hőtanból és elektromosságtanból. Ez utóbbi döntőjén 22-en versenyeztek az első helyekért. Az hosszú és nehéz tételekkel való megküzdés eredményeit *dr. Jakab Farkas László* egyetemi adjunktus értékelte. A legjobbak ajándékcsoomagban részesültek a Sapientia EMTE jóvoltából, amit dr. doc. Domokos József dékán adott át. Mechanikából *Csete Borbála*, a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium diákja lett az első, második helyezett *Jakab Ede Krisztián* a Bolyai líceumból, iskolatársa, *Lokodi Bence* pedig dicséretet kapott. A hőtan- és elektromosságtan-vetélkedőn *Iuhos Árpád*, a János Zsigmond Unitárius Kollégium diákja bizonyult a legjobbnak, *Fodor Dániel* a Bolyai líceumból dicséretet kapott. A nyerteseket tízes jeggyel felveszik a Sapientia EMTE marosvásárhelyi kara műszaki képzéseinek egyikére – hangzott el a biztató ígéret.

Az Infinity angol nyelvi vetélkedőn is 20-an versengtek az első helyekért. Az eredményeket *dr. Kutasi Réka*, az orvosi és gyógyszerészeti egyetem adjunktusa értékelte. Első helyezett *Bálint Gyopár*, a Székely Mikó Kollégium diákja, *Kerekes Máté Éva* a Bolyai líceumból dicséretben részesült.

Végül Hajdú Zoltán iskolaigazgatót kérdeztem, aki elmondta, hogy véleménye szerint a szervezés szempontjából minden nagyon jól működött, és a vetélkedő teljes mértékben felemelkedett egy országos verseny szintjére. Az idétől az Oktatási Minisztérium mind a 12 versenyszekciót támogatta, és miniszteri oklevelet adott minden szekció első három helyezettjének és a dicséretben részesülő diákoknak.

Érdeklődésünkre elmondta, hogy elégedett a bolyais diákok teljesítményével, de amint az országos multidiszciplináris versenyen is kiderült, a magyar oktatás nem csak a Bolyairól szól. Erdélyben van akivel versenyezni, ami nagyon jó dolog, és a jövőnket erősíti.

Nagy Csongor-Tamás a katolikus iskolát képviselte
Fotó: Bodolai Gyöngyi

Szilágyi Zsuzsanna-Tímea átveszi a díjat

Fotó: Bodolai Gyöngyi

losságokat, majd *Hajdú Zoltán*, az iskola igazgatója mondott köszönetet a szervezőbizottság tagjainak, a szekciófelelősöknek, a szervező tanároknak az elvégzett munkáért, és gratulált az iskolájukban, megyéjükben a legjobbnak minősülő diákoknak és felkészítő tanáraiknak. Köszönetet mondott továbbá az Oktatási Minisztériumnak és a megyei tanfelügyelőségnek a támogatásért, Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatalának, valamint a többi szponzornak, akik kiegészítették a segítséget. Hajdú Zoltán kifejezte reményét, hogy a nagy érdeklődést tapasztalva (a megyei szakaszra közel négyezer diák jelentkezett) jövőre sikerül több tanuló részvételét is lehetővé tenni.

Dr. Tonk Márton egyetemi tanár, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem (EMTE) rektora bolyais öregdiákként értékelte, hogy Erdély kiváló oktatási intézményeinek kiemelkedő oktatói és diákjai társaságában töltheti be ezt a tisztséget. A sokszor hangoztatott biztatás helyett, miszerint nem a díj a fontos, hanem a részvétel, az önmaguknak felállított belső motiváció fontosságát hangsúlyozta. Végül a Sapientia egyetem mottójával – legyenek önmagatok legjobb verziója a mai napon – kívánt sok sikert.

„Új hagyományt kell teremtenünk, amely segítségével mi magunk mérhetjük össze az erőnket. Be kell bizonyítanunk, hogy a Bolyaiak példájából kiindulva ezen a földön is lehet az egész Európa, az

műsorvezető bemutatta a különböző versenykategóriákat, a versenybizottság elnökeit és a szekciófelelős tanárokat a Bolyai líceumból, majd három órán át a megmérettetés következett.

A verseny központi bizottságának elnöke dr. Tonk Márton egyetemi tanár, a Sapientia EMTE rektora, ügyvezető elnöke Fodor József, a Marosvásárhelyi Pedagógusok Házának igazgatója, titkára Szász Ágota-Judit, a Bolyai Farkas Elméleti Líceum tanára volt. A nyolc versenybizottságban és azok élén a Sapientia EMTE, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem és a marosvásárhelyi George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem oktatói és más iskolákból, helységekből felkért középiskolai tanárok értékelték a diákok teljesítményét.

Amíg a dolgozatok javítása folyt, az érdeklődőknek a csillagászatot erdélyi iskolákban is népszerűsítő *Nagy Imre* XI. E osztályos diák a díszteremben a Földön kívüli életről tartott előadást, ami emondása szerint nagy megtiszteltetést jelentett számára.

A továbbiakban Marosvásárhely rejtett kincseinek a megtekintésére hívták a vendégeket, majd a díjkiosztó előtt a közönséget *Gombóc Ágnes*, a Művészeti Szaklíceum XI.-es diákja szórakoztatta hegedűjátékával, akit fuvolán édesanyja, *Geréd Jolán*, az iskola tanára kísért.

A díjkiosztó ünnepségen *Soós*

Somosd fordítani tudott

Gligor Róbert László

Kapott góltra és egy 47 éves (!) játékos remekléseire volt szükség ahhoz, hogy a második helyen álló Somosd nyerni tudjon Jedd otthonában a Maros megyei 6. liga vasárnapi fordulójában.

A középszerű játékot mutató első félidő két-két kapuhelyzettel kezdődött, de gólig egyik csapatnak sem sikerült eljutnia, ahogy a félidő közepén egyedül meglépő somosdi Kiss próbálkozását is mentette Soós, míg a hazaiak csak Csányi próbálkozásával tudtak válaszolni.

Úgy tűnt, hogy a dobogós Somosd megelégszik a döntetlennel is, de a hazaiak rö-

tőn a fordulatot követően megszerezték a vezetést, Kászoni közelről gurított a hosszú sarokba (1-0).

A somosdiakat felrázta a hideg zuhany, a játék megélnélt, a vendégek erőteljes támadásokba kezdtek, de a hazaiak kapusa előbb elcsípte Jánosi lövését, majd hátrította a Bodóét is. Az 58. percben azonban már tévedett: nem állított sorfalat egy távoli szabadrúgásnál, Henter A. 30 méteres lövése megpattant előtte, és a hálóban kötött ki (1-1). A következő percben Soós hátrította Jánosi lövését, de a 63. percben már nem volt ennyire szerencsés: a 47 éves Henter A. állt ismét egy 22 méteres szabadrúgáshoz, és be is varrta a játékszer a hosszú sarokba (1-2).

A hazaiak nem hagyták annyiban az eredményt, de a vendégkapus előbb Kis lövését toltta ki a kapufa tövéből, majd Nagy R. beadását csípte el, a következő percben pedig a rámenős somosdiak eldöntötték a mérkőzés

kimenetelét, Bodó közletről a hálóba kanalazott (1-3). A meccs végéig még egy-egy lehetőséget jegyeztek a csapatok, de Fülöp szabadrúgását Nagy Zs. megfogta, míg Erdős szabadrúgását hátrította Soós.

Fotó: Gligor Róbert László

Jegyzőkönyv

Maros megyei 6. liga, 15. forduló: Jedd – Somosd 1-3 (0-0).

Jedd, sportpálya, kitűnő játékkörülmények, napos idő, mintegy 70 néző.

Vezető: Matei Radu Bogdan, Béres Duha Ákos, Demeter Attila. Ellenőr: Pașca Emil (mindannyian Marosvásárhelyről).

Gólszerzők: Kászoni (47.), illetve Henter A. (58., 63.), Bodó (79.) Sárga lap: Magyarai L., Nagy R., Kis, Csányi.

Jedd: Soós – Magyarai N., Magyarai L., Kiss, Kis, Nagy R. (80., Baltesz), Szilágyi, Hărăstășan (63. Lengyel), Kászoni, Csányi (64. Nagy Z.), Fülöp.

Somosd: Nagy Zs. – Kovács (81. Erdős), Nagy G., Szócs (Benedekfi 46.), Henter A., Suciú, Bodó, Jánosi, Kapás, Kiss, Gritto (22. Macavei, 81. Henter Sz.).

Brassóban rendezik az osztályozó tornát

Miután a Nyugati csoport döntő tornájának megszervezését Marosvásárhely kapta, a női röplabda A2 divízió osztályozó tornáját Brassóban tartják. Az ot-tani Corona a legnagyobb költségvetésű csapat a négy résztvevő közül, ezt a szervezői jog megszerzése is igazolja. A CSU Medicina hazai pályán legyőzte ugyan, ám a Corona otthonában ez sokkal nehezebbnek ígérkezik.

A Keleti csoportból a Konstancai CSM és a Galaci CSU Hygienium kvalifikált a tornára, kettejük közül a tengerpartiakkak vannak feljutási ambíciói. Galacnak a tavaly lett volna lehetősége az élvonalban indulni, ám ezt nem fogadta el. Gya-

korlatilag ez azt jelenti, hogy a második feljutó hely a CSU Medicina – Konstanca találkozón dőlhet el. Igaz, a papírforma a marosvásárhelyi tornán is borult...

Az osztályozó tornát körmérkőzéses rendszerben a hétvégén, május 12-e és 14-e között játsszák, a mérkőzések sorrendjét még nem közölték, holott előfordulhat, hogy ennek is jelentősége lesz.

A tavaly a visszalépések miatt az A1 osztály 12 csapatos mezőnyét nem sikerült feltölteni, így elméletileg most is elképzelhető, hogy a torna harmadik és negyedik helyezettjei is esélyt kapnak. Erre azonban nem lehet alapozni. (bálint)

Európai focikörkép

* *Angol Premier Liga, 28. forduló:* Brighton & Hove Albion – Manchester United 1-0, Liverpool – Fulham 1-0, Manchester City – West Ham United 3-0; *35. forduló:* Bournemouth – Chelsea 1-3, Brighton & Hove Albion – Everton 1-5, Fulham – Leicester 5-3, Liverpool – Brentford 1-0, Manchester City – Leeds United 2-1, Newcastle United – Arsenal 0-2, Nottingham Forest – Southampton 4-3, Tottenham – Crystal Palace 1-0, West Ham United – Manchester United 1-0, Wolverhampton – Aston Villa 1-0. Az élcsoport: 1. Manchester City 82 pont/34 mérkőzés, 2. Arsenal 81/35, 3. Newcastle United 65/34.

* *Spanyol La Liga, 33. forduló:* Athletic Bilbao – Betis 0-1, Atlético Madrid – Cádiz 5-1, FC Barcelona – Osasuna 1-0, Getafe – Celta Vigo 1-0, Girona – Mallorca 2-1, Sevilla – Espanyol 3-2, Valencia – Villarreal 1-1, Rayo Vallecano – Valladolid 2-1, Real Sociedad – Real Madrid 2-0, Almería – Elche 2-1. Az élcsoport: 1. FC Barcelona 82 pont, 2. Atlético Madrid 69, 3. Real Madrid 68.

* *Olasz Serie A, 33. forduló:* AC Milan – Cremonese 1-1, Atalanta – Spezia 3-2, Empoli – Bologna 3-1, Hellas Verona – Inter 0-6, Juventus – Lecce 2-1, Lazio – Sassuolo 2-0, Sampdoria – Torino 0-2, Monza – AS Roma 1-1, Udinese – Napoli 1-1, Salernitana – Fiorentina 3-3; *34. forduló:* AC Milan – Lazio 2-0, AS Roma – Inter 0-2, Atalanta – Juventus 0-2, Empoli – Salernitana 2-1, Torino – Monza 1-1, Sassuolo – Bologna 1-1, Napoli – Fiorentina 1-0, Udinese – Sampdoria 2-0, Cremonese – Spezia 2-0, Lecce – Hellas Verona 0-1. Az élcsoport: 1. Napoli 83 pont, 2. Lazio 64, 3. Inter 63.

* *Német Bundesliga, 31. forduló:* Werder Bremen – Bayern München 1-2, Freiburg – RB Lipcse, 0-1, Augsburg – Union Berlin 1-0, Bayer Leverkusen – 1. FC Köln 1-2, Hoffenheim – Eintracht Frankfurt 3-1, Borussia Dortmund – Wolfsburg 6-0, Mönchengladbach – Bochum 2-0, Hertha BSC – VfB Stuttgart 2-1, Mainz – Schalke 04 2-3. Az élcsoport: 1. Bayern München 65 pont, 2. Borussia Dortmund 64, 3. RB Lipcse 57.

* *Francia Ligue 1, 33. forduló:* Brest – Nantes 2-0; *34. forduló:* Ajaccio – Toulouse 0-0, Auxerre – Clermont 1-1, Troyes – Paris St. Germain 1-3, Lorient – Brest 2-1, Nantes – Strasbourg 0-2, Nice – Stade Rennes 2-1, Lyon – Montpellier HSC 5-4, Lens – Olympique Marseille 2-1, Angers – AS Monaco 1-2, Reims – Lille 1-0. Az élcsoport: 1. Paris St. Germain 78 pont, 2. Lens 72, 3. Olympique Marseille 70.

Fél tucatot lőttek a sereghajtónak

6-0-s győzelemmel tért haza Galacról az ACS Marosvásárhely női labdarúgócsapata, az 1. liga alsóházi rájátszásának 7. fordulójában lejátszott mérkőzésről. Kristály Hunor edző együttesének góljait Carina Doiban (2), Székely Kincső, Dávid Márta, Daniela Mateș és Valeria Vîrlan szerezték.

Ezzel a sikerrel a marosvásárhelyi csapat matematikailag biztos lehet a legalább 8. helyen a bajnokság végén, és nagy valószínűség-

gel feljebb sem tud innen lépni, hiszen hat pont hátránya van Alexandriával szemben három fordulóval a befejezés előtt. A hétvégén a Nagybányai FF látogat a víkendtelepi pályára.

Ami pedig a felsőházat illeti, mindkét bajnokesélyes nagyarányú győzelmet aratott, a következő fordulóban pedig Kolozsvárnak van nehezebb dolga, hiszen a Bukaresti Carmen otthonába látogat, Temesvár Resicabányát fogadja hazai környezetben.

Eredményjelző

Női labdarúgó 1. liga, rájátszás:

* *felsőház, 7. forduló:* FK Csíkszereda – Temesvári Politehnica 0-7, Resicabányai Banat Girls – Bukaresti Carmen 0-4, Kolozsvári FC Universitatea – Székelyudvarhelyi Vasas Femina 1-8;

* *alsóház, 7. forduló:* CSM Alexandria – Bukaresti Fair Play 10-2, Nagybányai FF – Aradi Piros Security 0-1, Galaci Universitatea – ACS Marosvásárhely 0-6.

Nem bírt egymással a Real Madrid és a Manchester City

A címvédő Real Madrid hazai pályán 1-1-es döntetlent játszott a Manchester Cityvel a labdarúgó Bajnokok Ligája elődöntős párharcának keddi első felvonásán.

A Real Madrid vezetőedzőjének, Carlo Ancelottinak ez volt karrierje 190. mérkőzése a sorozatban, amivel beírta a BL-örökranglista élén a Manchester United legendás trénerét, Sir Alex Fergusont.

Az első félidőben a Manchester City nagy fölényben futballozott, Josep Guardiola együttese közel 70 százalékban birtokolta a labdát, Thibaut Courtois, a madridiak kapusa pedig többször is remekül védett. Ennek ellenére madridi vezetéssel tértek pihenőre a csapatok, az egyetlen, kaput eltaláló hazai próbálkozás-

ból ugyanis előnybe került a címvédő: a 36. percben Vinícius Júnior kapott labdát 20 méterre a vendégek kapujától, majd középről kilőtte a jobb felső sarkot (1-0).

Szünet után is sokat támadott a City, immár az egyenlítő találatért, amely némileg hasonlított a házigazdák góljára: a 67. percben Camavinga rossz passzát Rodri lefűlte a madridi térfél közepén, majd Gündogan készítette le lövésre, az érkező De Bruyne pedig nagy erővel, 20 méterről a kapu jobb oldalába lőtt (1-1).

A hátramaradt több mint 20 percben újabb gól nem született, így döntetlen állásról folytatódhat a párharc, amelynek visszavágóját jövő szerdán Manchesterben rendezik.

Jegyzőkönyv

Bajnokok Ligája, elődöntő, 1. mérkőzés: Real Madrid (spanyol) – Manchester City (angol) 1-1 (1-0).

Madrid, 63.485 néző, vezette: Artur Dias (portugál).

Gólszerzők: Vinícius Júnior (36.), illetve De Bruyne (67.).

Sárga lap: Kroos (45+3.), Camavinga (79.), illetve Gündogan (71.), Bernardo Silva (86.).

Real Madrid: Courtois – Carvajal, Rüdiger, Alaba, Camavinga – Valverde, Kross (84. Tchouameni), Modric (87. Nacho) – Rodrygo (81. Asensio), Benzema, Vinícius Júnior.

Manchester City: Ederson – Walker, Stones, Ruben Dias, Akanji – De Bruyne, Gündogan, Rodri – Bernardo Silva, Haaland, Grealish.

Hamarosan rágcsáló- és rovarirtás lesz Marosvásárhelyen

A kártevőirtásra, fertőtlenítésre szakosodott Coral Impex Kft. a Marosvásárhelyen elvégzendő kártevőirtásra, fertőtlenítésre vonatkozó, a várossal kötött 2023. április 24-i 24. sz. szerződés alapján **május 15-től 31-ig 9–16, 21–04 óra között** rágcsáló- és rovarirtást végez Marosvásárhely köz- és magánterületein.

- A felhasznált szerek a következők:
- COLBROM PASTA, 100 g
 - CYMINA SUPER, 50 ml/10.000 m²
 - CY 10, 30 ml/1.000 m²
 - VECTOBAC WG, 1 kg/10.000 m²

Rágcsálóirtás

Kérjük a polgárokat, vigyázzanak a gyermekekre, az idősekre. A háziállat-tulajdonosok is tegyenek meg mindent a patkányméreggel való közvetlen érintkezés elkerülése érdekében. A gyártó által ajánlott ellenszer véletlen lenyelés esetén a *K-vitamin*.

Kérjük továbbá a polgárokat, hogy kerüljék el azokat a helyeket, ahová a szakemberek a mérget elhelyezték; ne nyúljanak hozzájuk, és amennyiben a település köz- és magánterületén található mérgező termékek megromlását és/vagy ellopását észlelik, értesítsék a helyi rendőrséget. Bőrrel, szemmel való érintkezés vagy lenyelés esetén a következő intézkedéseket kell betartani: Bőrrel való érintkezés esetén a bőrt vízzel, majd szappannal és vízzel mossa le. Szembe jutás esetén öblítse ki a szemet szemöblítővel vagy vízzel, és tartsa nyitva a szemet legalább 10 percig. Lenyelés esetén azonnal hívjon orvost, mutassa meg neki a termék címkéjét vagy a csomagolá-

sát. NE idézzen elő hányást. Ajánlott ellenszer a *K-vitamin*.

Rovarirtás

Kérjük a polgárokat, különösen a gyermekeket, az időseket, a szívbetegeket, az asztmásokat és a különböző vegyi anyagokra allergiás személyeket, hogy tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy a permetezőgépek közvetlen hatósugarán kívül maradjanak. Kérjük továbbá az utcavonaltól legfeljebb 20 méter távolságra lévő ablakkal rendelkező lakások tulajdonosait, hogy május 15-től 31-ig 21 és hajnali 4 óra között tartsák zárva ablakaikat.

A permet belélegzése, ennek a bőrrel, szemmel való érintkezése vagy lenyelése esetén a következő intézkedéseket kell betartani:

Belélegzés esetén az illető menjen friss levegőre. Ha a légzés nehézkes, forduljon orvoshoz. Bőrrel való érintkezés esetén távolítsa el a szennyezett ruházatot. A bőrt azonnal mossa le bő vízzel. Ha az irritáció továbbra is fennáll, forduljon orvoshoz. Újbóli használat előtt mossa ki a szennyezett ruházatot. Szembe jutás esetén (ha van, távolítsa el a kontaktlencsét) azonnal alaposan öblítse ki vízzel legalább 15 percig, a szemet tágira nyitva. Hívja orvosát, ha a probléma továbbra is fennáll. Lenyelés esetén azonnal forduljon orvoshoz. Ne idézzen elő hányást. Soha ne adjunk semmit szájon át annak, aki eszméletlen.

Kérjük a marosvásárhelyieket, hogy tartsák be ezeket az óvintézkedéseket.

További információért, kérjük, hívja a 0265-256-004-es telefonszámot; e-mail: coralmures@coralimpex.ro

Közlemény

Folyamatban van a Szászrégen közterületén szabálytalanul parkoló járművek eltávolításáról, elszállításáról, tárolásáról és visszaszállításáról szóló rendelet jóváhagyásáról szóló HATÁROZATTERVEZET kidolgozása

Szászrégen önkormányzata közli:

2023.05.09-én Szászrégen polgármestere bejelentette a Szászrégen közterületén szabálytalanul parkoló járművek eltávolításáról, szállításáról, tárolásáról és visszaszállításáról szóló rendelet jóváhagyásáról szóló HATÁROZATTERVEZET kidolgozási folyamatára vonatkozó átlátható döntéshozatali eljárás megindítását.

A határozattervezet kidolgozását az indokolja, hogy a szabálytalanul parkoló járművek közterületről való eltávolítására irányuló tevékenység végzésének jogi keretét meghatározó rendeletet kell elfogadni.

A határozattervezethez kapcsolódó dokumentáció a következőket tartalmazza:

- Jóváhagyási jelentés a 2023. április 6-i 35607. számú határozattervezet elfogadásának szükségességéről;
- A 2023. április 7-i 35681. számú szakértői jelentés;
- A 2023. április 6-i 101. sz. határozattervezet teljes szövege a Szászrégen közterületén szabálytalanul parkoló járművek eltávolításáról, elszállításáról, tárolásáról és visszaszállításáról szóló rendelet jóváhagyásáról;
- Melléklet: A Szászrégen közterületén szabálytalanul parkoló járművek eltávolításáról, elszállításáról, tárolásáról és visszaszállításáról szóló rendelet.

A dokumentáció megtekinthető:

– Az intézmény honlapján: www.primariareghin.ro, az Átlátható döntéshozatal menüpont alatt, a következő linken: <https://www.primariareghin.ro/ro/primaria-reghin/transparenta-decisionala/>;

– Szászrégen önkormányzatának székhelyén, Petru Maior tér 41. szám.

A határozattervezet egy példánya kérésre beszerezhető az intézmény közönségszolgálati osztályán.

A döntéshozatali átláthatósági eljárás hatálya alá tartozó határozattervezettel kapcsolatos javaslatok, indítványok és ajánlás értékű vélemények 2023.05.26-ig nyújthatók be:

- az intézmény honlapján: www.primariareghin.ro, az Átlátható döntéshozatal menüpontban a https://www.primariareghin.ro/fileadmin/editorimages/doc/Formulare/2022/formular_Legea_52.docx linken elérhető online űrlapon keresztül, amely letölthető és kitöltve elküldhető a office@primariareghin.ro e-mail-címre;
- elektronikus üzenet formájában a következő e-mail-címre: office@primariareghin.ro;
- postai úton a következő címre: Szászrégen önkormányzata, Maros megye, Petru Maior tér 41. szám;
- az intézmény székhelyén, a közönségszolgálati osztályon, a következő címen: Szászrégen, Petru Maior tér 41. szám, nyitvatartási idő: hétfőn, kedden, csütörtökön 8 és 16 óra között, szerdán 8 és 18.30 óra között, pénteken 8–13.30 óra között.

A benyújtott anyagokon fel kell tüntetni: Javaslatok a Szászrégen közterületén szabálytalanul parkoló járművek eltávolításáról, elszállításáról, tárolásáról és visszaszállításáról szóló rendelet jóváhagyására vonatkozó határozattervezethez.

A javaslatokat és az ajánlás értékű véleményeket a www.primariareghin.ro intézmény honlapján, az Átlátható döntéshozatal menüpontban, a <https://www.primariareghin.ro/ro/primaria-reghin/transparenta-decisionala/> linken teszik közzé.

Az írásban megfogalmazott és benyújtott ajánlások figyelmen kívül hagyását írásban megindokolják.

Az érdeklődők számára lehetőség van arra is, hogy a határozattervezet nyilvános megvitatására ülést szervezzenek, ha azt 2023.05.26-ig valamely jogszerűen alakult egyesület vagy más hatóság, illetve intézmény írásban kéri.

További információ:

telefon: 0265/511112, 164-es mellék,

e-mail: office@primariareghin.ro, kapcsolattartó:

Marinescu Sorina civil társadalomért felelős munkatárs.

MEGEMLÉKEZÉS

Emléke varázsa melegíti lelkünk, szívünkben érezzük Őt, soha nem feledjük. Álmodok, emlékek, szép szavak, ez minden, ami a múltból megmaradt.

Tátongó úr lelkünkben a hiány, néha kicsit csendesül, de örökké fáj. Május 11-én 3 éve, hogy drága szerettünk,

TOTH MÁRTA
szerető szíve megszűnt dobogni. Áldott, szép emlékét szívünkbe zárva őrizzük.

A gyászoló család. (sz.-I)

Május 25. a 230-as formanyomtatvány benyújtásának határideje

A Maros Megyei Közpénzügyi Hivatal tájékoztatja a magánszemély adófizetőket, hogy legkésőbb 2023. május 25-ig nyújthatják be a 230-as nyomtatványt (Kérelem az esedékes évi adó 3,5%-ának megfelelő összeg felhasználására).

A 230. számú nyomtatványt a következőképpen kell kitölteni és benyújtani:

- a saját virtuális tér szolgáltatáson keresztül, az egységes nyilatkozat és egyéb SPV-PF nyomtatványok benyújtása menüpontban, a következő linkre kattintva: <https://formulare.spv-pf.anaf.ro/>;
- az e-kormányzati portálon keresztül;
- közvetlenül az illetékes adóhatóság (az adózó lakóhelye szerinti) hivatalában, saját nevében;
- postai úton, átvételi elismervénnyel;
- vagy választhatja a kérelem benyújtását a kiválasztott nonprofit szervezet/egyházhoz, az összeg kedvezményezettjéhez. Az a nonprofit vagy egyházi szervezet, amely az adózási nyilatkozatokat fogad, köteles kizárólag elektronikus úton, a „230-as nyomtatványon szereplő adatokról szóló központosító nyilatkozat” nyomtatványt benyújtani az illetékes adóhatósághoz. Ebben az esetben a 230-as nyomtatványok papírfomátumú eredeti példányát a nonprofit vagy egyházi szervezetek megőrzik, és kérésre az adóhatóság rendelkezésére bocsátják.
- A pdf formátumú 230-as nyomtatvány letölthető a www.anaf.ro oldalról, a következő linkre kattintva: https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/Declaratii_R/230.html.

A 230-as nyomtatvány kitöltésével és benyújtásával kapcsolatban további információk állnak rendelkezésre:

- az ANAF által kiadott, a nonprofit vallási/egyházi szervezetek támogatására, valamint magánösztöndíjak nyújtására az éves nettó adóköteles jövedelem/nyereség legfeljebb 3,5%-ának megfelelő összeg átirányítását választó adóalanyok számára készült útmutatóban, amely a https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/AsistentContribuabili_r/GHID_D230_2023.pdf linken érhető el;
- a <https://www.anaf.ro/asistpublic/> linken található egységes kapcsolattartási űrlapon keresztül, vagy telefonon kérhető segítség az ANAF Call Center 031.403.91.60-as telefonszámán, adózási vagy informatikai kérdésekben.

A Maros Megyei Közpénzügyi Hivatal

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett édesapa, nagyapa, testvér, rokon, ismerős, özvegy **VASS ISTVÁN** életének 88. évében csendesen megpihent.

Temetése 2023. május 11-én, csütörtökön 14 órakor lesz a székelyfalvi ravatalozóból, református szertartás szerint. Emlékét szívünkben örökre őrizzük.

A gyászoló család. (19614)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett feleség, édesanya, nagymama, dédmama, rokon, a dicsőszentmártoni **DOMOKOS MÁRIA** május 10-én csendesen megpihent.

Temetése május 13-án, szombaton 14 órakor lesz a dicsőszentmártoni halottas háztól, református szertartás szerint.

Emlékét örökre szívünkbe zárjuk. A gyászoló család: bánatos férje, Dezső (Rudolf), gyermekei: Enikő és Lóránt, unokái: Ildikó és Izabella, valamint dédunokája, Krisztián. (-I)

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

VILLANYSZERELÉST vállalok Marosvásárhelyen. Tel. 0770-515-098. (67272-I)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

MINDENFÉLE

TETŐKÉSZÍTÉS, terasz-készítés, tetőjavítás, cserépjavítás, külső-belső szigetelés, csatornájavítás, vízszigetelés. Nyugdíjasoknak 15% kedvezmény. Tel. 0753-386-872, Loránd. (19609)

VÁLLALUNK: tetőjavítást, meszelést, festést, szigetelést, laminált padló lerakását, bármilyen kisebb javítást. Tel. 0756-596-889, Orbán László. (19580-I)

VÁLLALUNK tetőjavítást, cserépforgatást, vaskapuhegesztést és bármilyen építkezési munkát (saját anyagból is). Nyugdíjasoknak 18% kedvezmény. Tel. 0725-147-052, Balázs. (19338)

KÉSZÍTEK kerítést, lerakók járólapot, szigetelést polisztrénnel, készítek tetőt, és más, ház körüli munkát vállalkozók. Tel. 0759-552-041. (19598)

VÁLLALUNK bármilyen építkezési munkát. 18% kedvezmény nyugdíjasoknak. Mindenféle építőanyagot rendelkezünk. Tel. 0725-147-052, Csaba. (19339)

SZAKEMBER vállal bármilyen építkezési munkát, javítást. Anyagot biztosítunk. Tel. 0725-147-095, István. (19338)

Marosvásárhely (Központ)
P-ța Mărășești, Nr. 21.
0733 553 976

Marosvásárhely (Tudor)
B-dul 1. Dec. 1918, Nr. 126.
0755 088 379

Medgyes
Str. Pompierilor Nr. 4.
0735 830 678

Nyárádszereda
Str. Pompierilor Nr.1.
0733 553 973

Segesvár
Str. Mihai Viteazu Nr. 40
0770 810 855

Szászrégen (Cardinal)
Str. Cardinal Alexandru Todea, Nr. 25/A
0728 908 856

Szászrégen (Libertății)
B-dul Libertății, Nr. 12/2
0733 553 971

Marosludas
Str. B-dul 1 Dec. 1918. Nr. 7
0735 786 853

Torda
Str. Mihai Viteazu Nr. 2
0729 069 548

Dicsőszentmárton
Str. Victoriei Nr. 21
0736 386 353

www.doraoptics.ro

-20%

**KEDVEZMÉNY
NAPSZEMÜVEGEKRE**

**KÉSZLETEN LÉVŐ SÍRKÖVEK
KEDVEZŐ ÁRON!**

**EGYES MODELLEK ESETÉN, AKÁR
40% KEDVEZMÉNY!**

AZ AKCIÓ MÁJUS 31-IG,
VAGY A KÉSZLET EREJÉIG ÉRVÉNYES!

A KÉP
ILLUSZTRÁCIÓ!

transGranit

Gránit síremlékek forgalmazása

NYÁRÁD TŰ, FŐ ÚT, 446/B (KÖZEL A SÖRGYÁRHOZ),

TEL: 0265-328663, 0738-795191,

WWW.TRANSGRANIT.COM

MCA Health Care
ORVOSI LABORATÓRIUM

www.health-care.ro Tel/fax: 0365-882747
Marosvásárhely, Tulipán utca 25. szám

TÁJÉKOZTATÓ

Tisztelt páciensek, tájékoztatjuk Önöket, hogy Marosvásárhelyen, a Tulipán utca 25. szám alatt működő MCA Health Care orvosi laboratórium rendelkezik a Maros megyei egészségbiztosítási pénztári alaptól származó összeggel májusra ártámogatott (ingyenes) orvosi analizisek elvégzésére. Ehhez szükséges küldőpapír a családorvostól/szakorvostól.

Az érdekelteket kérjük, hogy előjegyzés érdekében hívják a 0365-882-747-es telefonszámot hétfőtől péntekig 7–19 óra között.

Árverés

Szászrégenben, az Adó- és Pénzügyi Osztály Mihai Viteazu u. 2. szám alatti székhelyén 2023. május 30-án 11 órakor nyilvános árverésen értékesítik az alábbi javakat:

– 83.100 négyzetméter kültelek: legelő, szántóföld, kaszáló

A kikiáltási ár 153.923 lej, Novák Mária Magdolna és Novák Hunor tulajdona (harmadik fél jelzáloghitelező). A kikiáltási ár a becserék 75%-a (második árverés).

– Iberita IB7-2 típusú kávégep, 2017-es, kikiáltási ára 4.455 lej;

– Maxigel 10 l-es keverő, 2016-os, kikiáltási ára 941 lej;

– Apple Iphone X 16 GB, eleje és háta is megredve, kikiáltási ára 356 lej. A javak az adós M&EFFECTS KFT. tulajdonát képezik, a kikiáltási ár a becserék 75%-a (második árverés).

A 2015. évi 207-es, a pénzügyi eljárásra vonatkozó törvény 250. cikkelye 4. bekezdésének i pontja előírásai alapján felkérjük mindazokat, akik valamilyen címen jogot formálnak a fenti javakra, hogy értesítsék erről a végrehajtót legkésőbb egy nappal az árverés időpontja előtt.

Akik érdekeltek a vásárlásban, jelenjenek meg az ár-

verésen a megszabott helyen és időben, és legkésőbb egy nappal az árverést megelőzően nyújtsák be a következő iratokat: vásárlási ajánlat, a kikiáltási ár 10%-át kitevő részvételi díj kifizetését igazoló irat – a pénzt a Szászrégeni Kincstárba az IBAN RO64TREZ477506701XXXXXX számlára kell átutalni, adószám 4322653, címzett a Szászrégeni Adó- és Pénzügyi Osztály –, kifizetési nyilvántartási szám: 82630032300000000000147 (M&EFFECTS KFT), 82630032300000000000148 (Novák M. és Novák H.) vagy mutassanak be banki garancialevelet a kikiáltási ár 10%-áról; az ajánlattevőt képviselő személy meghatalmazása, romániai jogi személyek esetén a Cégbíróság által kibocsátott bejegyzési okirat másolata, külföldi jogi személyek esetén a bejegyzési okirat román nyelvű fordítása, romániai magánszemélyeknek a személyazonossági igazolvány másolata, ahhoz, hogy a megszabott helyen és időben részt vehessenek az árverésen.

Jelen hirdetés kifüggesztésének időpontja: 2023. május 11. A hirdetést kifüggesztik a Szászrégeni Adó- és Pénzügyi Osztály székhelyén, Szászrégenben, Palotailván és Beresztelkén a polgármesteri hivatalban, az adós székhelyén, valamint megjelenik a Pénzügyminisztérium honlapján. Bővebb felvilágosítás a 0265/512-592-es telefonszámon (adóbegyűjtő és végrehajtó iroda).

Az **AQUASERV RT. szászrégeni fiókegysége** tájékoztatja a fogyasztókat, hogy beütemezett munkálatok miatt az ivóvízellátás szünetelni fog **május 11-én reggel 8-tól este 8 óráig (becsült időszak) Szászrégenben a Salcâmilor 2–20. sz., a Tâmplarilor, Carpați, Trandafirilor, Nouă, Căliman, CFR utcákban és a Salcâmilor lakónegyedben.**

Felhívjuk fogyasztóink figyelmét, hogy a szolgáltatás helyreállítását követően a vízcsapokból zavaros víz fog folyni a vezetékbeli kimosódó lerakódások miatt. Azt tanácsoljuk, hogy ameddig letisztul, csak háztartási célokra használják a vizet. Elnézésüket kérjük a kellemetlenségért. Köszönjük megértésüket.

AQUASERV RT., Szászrégen

**Marosvásárhelyi
Rádió
Románia**

www.marosvasarhelyiradio.ro

**96 FM
106,8 FM
1323 AM**